

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

ex abiectis mulieribus susceptis, de quibus sigillatim ibi, aliquid relinquere tentauerint, Deinde *in d. §. Discretis*, fatetur Iustinianus, Valentem, & Valentinianum, & Garcianum Imperatores fuisse primos, qui circa naturales humanitatem exercuere, constituendo, vt eis aliquid, per parentes relinqui posset, quæ constitutio, secundum omnes, Gothofredum *in dict. §. Discretis*, habebatur *in leg. 1. Codicis Theodosiani, sub titulo de naturalibus liberis*, postea vero alias constitutiones nouiorum Imperatorū editas fuisse constat, prout Archadij, & Honorij, *in l. 2. Cod. naturalibus liber.* vbi constitutum fuit naturalem ex testamento patris vnicam tantum vnciam capere posse, cum matre partendam.

Ex quibus bene colligitur, ante talem constitutionem inhumane circa illos actū fuisse, ac proinde dicendum est, naturales (attento tempore Digestorum) non esse capaces alicuius hereditatis paternæ, nec ex testamento, nec ab intestato, prout ex alijs optime defendit *Caldas in leg. si curatorem verbo, sine curatore, numer. 88.* & iterum ad *§. tam autem Instit. de inofficioso, numer. 11.* & 43. & 46. & sequentibus, cuius opinio satis confirmatur ex eo, quia: tam Valentis, & Valentiniani, quam nouiorum Imperatorum Constitutiones, Archadij, & Honorij *in dict. leg. 2. Cod. de naturalibus liber.*

quam etiam Iustinianus *in dict. §. Discretis*, non imponunt necessitatem parentibus, vt naturalibus præcise aliquid relinquere teneantur, sed solum licentiam concedunt, vt certas vncias, modo plus, modo minus, pro casus varietate, illis liceat relinquere, si velint: vt ergo prædictæ constitutiones aliquid noui operentur, necessario fatendum est, in antiquiori tempore Digestorum, talem facultatem parentibus fuisse denegatam, quod mihi videtur vrgentissimum fundamentum, quod mature cogitando, omni solutione maius iudicavi. Nec aliquid euincere poterit, si quis consideret humanitatem Valentini, & Valentiniani solam esse restringendam ad rigorem Constantini *in dict. leg. 1. Cod. de naturalibus liberis*, quasi supponendo, ante Constantinum non dari aliquam prohibitionem circa successionem Naturalium, sed potius ipsos supponi capaces, ne Constantini rigor *in dict. leg. 1. frustratorius* redderetur, prohibendo illud, quod iam antea reperiebatur prohibitum. Confunditur enim hæc cogitatio, quia rigor Constantini, si aliquid circa filios naturales disponebat, solum comprehendebat filios illustrium, qui ex abiectis mulieribus erant nati, qua in re, ego nouiter aduertito, quod mens principalis Constantini *in dict. leg. 1.* sola fuit circa puniendos parentes illustres pena infamiae,

147.

148.

149.

infamiae, qui filijs susceptis ex illo coitu, cum abiectis mulieribus, quas ibi sigillatim refert, aliquid tentant relinquere, (licet hos naturales ius Ciuile existimauerit) sub prætectu legitimitatis, quasi filijs legitimis, qui licite ex lege capere poterant, vt patet ex contextura eiusdem l. 1. in qua solummodo Imperator Constantinus interdicit remouere hanc fraudem, vt patet ex verbis textus, *ibi (susceptos filios in numero legitimorum habere uoluerit, aut proprio iudicio aut nostri prerogatiua rescripti)* ad quam fraudem repellendam declarauit Constantinus naturalium in capacitate, non de nouo illam introducendo, sed antiquiorem esse insinuando, vel quia aliqua lex erat, quæ hanc incapacitatem introducebat, de qua vestigium non habemus in corpore Iuris Ciuilibus; Vel denique, quia saltem moribus Romanorum sic obtinuit, quod ipsū aperte demonstrat Iustinianus, *in d. Authentico, Quibus modis naturales efficiantur sui, in principio*, dum asserit, filios naturales ante Constantinum, alienos reputari à Republica Romana, idest incapaces per usum communem ipsius Reipublicæ, vt bene obseruat Alciat. *d. lib. 4. Parergon, cap. 5. à principio*, & hanc in habilitatem promulgauit Cōstantinus per legem scriptā, addendo penam infamiae parentibus illustribus, qui aliter legem fraudare intendebant; Vnde, cum

sit constitutio odiosa, & pænalis, non est extendenda ad alios parētes, qui minoris sunt qualitatis, & conditionis, iuxta vulgares regulas, sed potius naturales ab istis natos, simpliciter in capaces sūponit; licet non cōprehendantur sub pænā Constantini, fieret ergo consequens ex prædicta ponderatione, quod benignitas Valentis, & Valentiniani erat restringēda solum, quoad pænā illam infamiae illustribus impositam, ne inducta ad vnum effectum, alium operaretur, *contra regulam legis Legata in utiliter D. de adimendis legatis*, quod falsum est, quia constitutiones Valentis, & Valentiniani, non emendant pænā à Constantino impositam, sed potius corrigunt rigorem apud Romanos obseruatum; dum naturales reputabant omnino incapaces, vt constat *ex dict. §. Discretis*, vbi tenor Constitutionum Valentis, & Valentiniani refertur. Denique confunditur, quia constitutiones nouiores Archadij, & Honorij, & Iustiniani ampliant solum benignitatem Valentis, & Valentiniani, in quantitate, quæ relinquitur filijs omnibus naturalibus illustrium, & non illustrium, quod dici non posset, si hæc benignitas restringeretur ad rigorem Constantini, qui solum de illustribus agebat, vt patet *ex d. l. 1.* Deinde sequeretur absurdum, quia etiam hodie, semota constitutione Iustiniani, totum patrimonium naturali-

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

153. bus relinquere possent parentes, quod non patiuntur verba Iustiniani ipsius *in d. §. discretis, & in d. §. si vero illi (licentia sit ei, &c.)* quibus verbis manifeste declarat Imperator, se præbere de nouo licentiam, vt pater, quicumque sit illustris, vel non illustris, possit filiis naturalibus relinquere totum, quod voluerit, quod implicat manifestam contradictionē, quod iam antea esset permissum, & quod Imperator illud de nouo concedat. Suffocatur denique prædictus intellectus, ex
154. eo, quia Iustinianus *in l. vltima C. de Naturalibus liberis*, dicit prohibitionem, quæ dabatur circa filios naturales, nō extendi ad nepotes, quæ absque dubio omnes filios comprehendit: vnde colligitur prohibitionem circa filios naturales aliam esse diuersam, à prohibitione Constantini, hæc enim de certis tantū loquitur, aliter enim sequeretur, alios naturales pro creatos ex parentibus inferioris conditionis in ea non numeratis non comprehendi sub prohibitione, quod nemo vnquam ausus est scribere, ex quibus luce clarior apparet in capacitas naturalium, etiam attento tempore Iuris Consultorum; Confirmatur deniq; quia ius antiquū filios susceptos extra Matrimonium celebratum solum inter ciues Romanos in capaces successione iudicabat, vt colligitur ex principio *Inst. de Nuptijs, Guido Pancirolo. 2. var. cap. 273.*

Ex quibus sic præ notatis, vt melius confirmetur nostra sententia, concordabimus iura, quæ inter se discrepare videtur: nam cum naturales essent in capaces, & in cogniti Romanis, vt cum Alciato supra diximus, Primus omnium Imperatorum, qui illorum in capacitate scriptis declarauit, fuit Cōstantinus *in dict. l. 1. Cod. Naturalibus liberis* non de nouo illam inducendo, sed iam antea introductam aperte supponendo, & sic bene verificantur verba Iustiniani *in d. principio Authentici, quibus modis naturales sui*, postea Valentius, & Valentinianus in sua constitutione, quæ habebatur *in l. 1. C. naturalibus lib. in Codice Theodosiano*, naturalibus concessit, vt vnciam percipere possint ex testamento, quæ cum matre non erat partienda, & hoc modo verificatur relatio, quam Iustinianus *in d. §. discretis scribit*, circa constitutionem horum Imperatorum, quæ cōstitutionem currente tempore, in parte moderarunt Archadius, & Honorius, vt habetur *in leg. 2. C. naturalibus lib.* vbi constituerūt, vt filij naturales tenerentur illam vnciam in simul cum matre parti, quod illis Valentis, & Valentiniani constitutio denegebat, donec tandem Iustinianus rem reduxit ad terminos Authenticorum, vt constat *ex d. §. discretis*, quorum iurium hæc est vera, & genuina concordia, nec alia recta assignabitur.

Consequitur secundo ex supra-
dictis, quantum distent à vero sen-
su *Glossa prima*, in l. si is, qui ex bonis
6. D. de Vulgari, ubi Albericus nu-
mer. 1. Paul. 2. Ripa etiam 2. &
Glossa in l. Cogi. §. hi, qui solidum D.
ad senatus Consultum Trebellianum,
ubi Alex. quos sequitur Gomez. leg. 9.
Tauri numer. 5. cum alijs, quos refert
Caldas d. §. tam autem num. 12. dum
157. putant filios naturales attento illo
tempore Iuris Consultorum, non
esse in totum incapaces, sed vnciã
tantum capere posse, fundantur in
d. l. si is, qui ex bonis, ubi filius natu-
ralis fuit substitutus pupillaris filio
legitimo impuberi, & licet solidum
capere non posset, si a patre hæres
primo loco scriberetur, nihilomi-
nus ex pupillari substitutione so-
lidum capere potest, quia non suc-
cedit patri, sed pupillo, qui intelle-
ctus iam displicuit insigni Petro
Barbosa in Manuscriptis ad dictum
textum, quæ sequitur preceptor insignis
ad celebrem lecturam cap. Grandi de
Supplenda negligentia prelatorum lib.
6. cum Caldas in leg. si curatorem
verbo sine curatore numer. 89. quibus
addo eundem Caldas in d. §. tam au-
tem num. 24. Cuiac. in recitationibus
Digestorum, super d. leg. si is qui, ubi
sequitur noue Gothofredus, cum Goue-
no quem citat, dum omnes intelli-
gunt d. l. si is, qui, & in simul om-
nes alias leges, quæ mentionem fa-
ciunt, de his, qui solidum capere
non possunt, referendas esse ad leg.
Iuliam, & Papiam, de qua habemus

titulum C. de infirmendis pænis cali-
batus, ubi notat Gothofredus super l.
1. illius tituli. meminitque d. l. si is,
qui ex bonis, intelligendo ante illum ti-
tulum, cælibes, & orbos non posse
in solidum hæres institui, propter
prohibitionem illius legis Iulix, &
Papiæ, quod etiam bene notauit
Cuiacius in posthumis ad illum titu-
lum, & in explicatione legis vnice
in principio Cod. Caducis tollend. ubi
etiam meminit d. l. si is, qui ex bonis,
ad quos terminos referunt omnia
iura, quæ loquuntur de his, qui so- 158.
lidum capere non possunt. d. §. hi,
qui solidum. l. si quis solidum. 72. D. de
Hæredibus instituendis. l. quod cõditio-
nis 36. D. de donat. causa mortis, cum
alijs, de quibus si oillatim Caldas d. lo-
co num. 25. & sequentibus, ultra supra
citatos videndus Franciscus Baldurnus
in Commentarijs ad d. l. Iuliam, & Pa-
pian, ubi omnia de Materia.

Neque obstant iura in limine
citata, per quæ contrariæ sectæ Do-
ctores mouentur, ad constituendũ
pro regula, filios naturales attento
tempore Digestorum, esse capaces,
vt ex testamẽto succedere possint,
Nam ad textum, qui fortior vide- 159.
tur in l. Lucius 45. D. de Vulgari,
Respondemus, textum illum dum
loquitur de filio naturali, non esse
intelligendum, de filio naturali il-
legitimo, prout male interpretan-
tur communiter Doctores, sed po-
tius esse intelligendum de filio na-
turali legitimo, ex iustis nuptijs
procreato, ad differentiam legitimi

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

tantū, qui dicitur adoptiuus, prout passim in iure nostro Iureconsulti, legitimos appellant adoptiuos, qui ideo tales dicuntur, quia per regem nobis fiunt legitimi, natura es autem, quos natura ex legitima vxore nobis dedit, exempla sunt multa, in leg. Non potest 30. D. de adoptionibus, Principium Inst. de Patria potestate, melior textus in §. sed hodie Inst. de adoptionibus, vbi glossa verbo (naturali) l. penult. C. eodem tit. ibi (per adoptionem ad extraneam personā factam iura naturalis patris minime dissolui) l. Adragato 40. D. eodem titulo, textus in l. si te parens C. de suis, & legitimis lib. l. Ex duobus. 14. §. filius D. Bonorum possess. contra tabulas. §. Intestatorū, & §. Minus Inst. de heredit. qua ab intestato, Minusinger. nu. 3. cum Zazio in Rubrica de adopt. num. 4. Corras. in Posthumis C. de Adoptionibus in principio, & de naturalibus liber, bene Caldas vbi proxime nu. 43. Pichard. in §. Intestatorum de hereditat. qua ab int. num. 7. Secundum quem sensum merito textus ille intelligendus est, absque mutatione alicuius literæ, prout bene aduertit Caldas dicto loco, & sic esse intelligendum fatetur Cuiacius in Posthumis ad titulum C. Naturalibus lib. in principio. Nec textus ille patitur communem intellectū, dum ibi Doctores intelligunt naturalem, id est, illegitimum, quia textus supponit, patrem tali filio substitutionem pupillarem facere, vt constat, ex versiculo aliter, quam

substitutionem pater naturalis filio facere nō potest, ex defectu patriæ potestatis, iuxta l. 2. D. de vulg. & bene prosequitur Valasc. 2. tom. consult. 151. numer. 1. & Gothofredus in notis l. naturali 7. D. de confirmando tutore. Quicquid Cuiac. 17. obseruat. cap. 26. literam emendet, & lib. 12. Responsorū Pauli super d. l. dicat, rescandum esse versiculum Aliter, qui in vulgatis emēdationibus habetur, quæ omnia, vt suspecta dico caūenda, & ad supradictum modū existimo intelligendum textū in l. 161. Uxorem. 39. §. Pater naturalis D. delegatis 3. quod ibi pater naturalis, id est legitimus, licet repugnet communis scribentium sententia, de qua per insignem Barbos. in l. 1. part. 4. D. soluto matrimonio, à num. 50. Denique sic dico, intelligendū textum in §. tam autem Institut. de in officioso testam. cum qua interpretatione transit Caldas ibi. 162.

Secundo non obstabunt multa iura supra citata, nempe l. final. D. 163. de iure de liberand. l. Et ex facto 17. §. si quis rogatus D. ad Trebellianum. l. Lucius 90. §. Dama D. de legatis 2. l. Cum pater 79. §. volo, illo titulo. l. Omnes. 17. §. Lucius D. qua infraudem creditorū, quia omnia hæc iura non loquuntur de illis naturalibus, de quibus nostra disceptatio est, sed loquuntur de illis, qui nati sunt ex seruili contubernio in figura matrimonij, prout bene sentit Paul. in d. l. final. & in d. §. si quis rogatus num. 4. ad finem. Cuiac. lib. 3. obs. cap.

obs. cap. 37. in principio, Paleot deno-
 zhis, & spurys cap. 13. quos sequitur
 Cald. ad d. §. Tam autem num. 46.
 Faber de errorib. decad. 35. error. 5.
 Cuiac. 10. obseruat. cap. 23. Fab. in
 Iuris prud. Papinian. tit. 3. princ. 4. &
 tit. 9. princ. 2. illat. 1. & tit. 8. princ.
 §. illat. 4. Robles de represent. lib. 2. c.
 11. num. 2. quasi insinuent illa iura
 supra citata, aliquid speciale esse
 in his filijs, quos ius Ciuile natu-
 164. rales appellat, in quibus datur spe-
 cialis ratio fauoris, quia nati sunt
 ex patre, & matre affectione mari-
 tali, vt sup ponimus, & solum eis
 deficit habitas contrahendi ma-
 trimonium, ad quod illos inhabi-
 les iudicauit ius Ciuile, iuxta l. 3.
 C. incestis nuptijs leg. Adoptiuus 14.
 §. Seruili D. de Ritu nuptiarum §.
 Illud. instit. de Nuptijs, propter quā
 rationem tales filij legitimi nasci
 non poterant, quia legitimi solum
 nascuntur, qui ex matrimonio per
 165. leges approbato, procreantur, iux-
 ta celebrem decisionem. l. Filium §.
 D. de his, qui sunt sui, vel alieni iuris;
 vnde cum parentibus imputari nō
 possit, cur illos legitimos non pro-
 creauerunt, aequum erat, & iustum,
 vt in aliquo fauerentur, ideoque
 apud Iureconsultos quasi iusti filij
 reputati sunt, & ad instar legiti-
 morum habentur, vt in d. l. Omnes
 §. Lucius. D. qua in fraudem credi-
 torum, & veniunt in successioni-
 166. bus appellatione filiorum, vt post
 multos, quos citat Cald. vbi supra
 num. 47. optime prosequitur Me-

noch. de presumptionibus lib. 4. pra-
 sumptione. 78. à principio, vsque ad n.
 20. vbi, discurrendo per omnia su-
 pradicta iura fatetur, huiusmodi
 naturales natos ex seruili cōsortio,
 in figura matrimonij esse capaces
 successionis, quod etiam agnos-
 cunt Cuiacius lib. 3. Responsorum
 Scauol super d. l. Lucius 90. §. final.
 D. delegatis 2. post aliquos prosequitur
 Gabriel Pereira de Castro. decis. 14. nu.
 9. Costa verbo (si absque liberis) n. 36.
 M antica de coniecturis. lib. 11. tit. 9.
 num. 2. & post Iurisconsultos, extat
 Iustiniana constitutio in ipsorum
 fauorē lata, de qua in principio Inst.
 de seruili cognatione, vt explicat Bal-
 dainus ibi, quā nouam agnoscit Min- 167.
 singerius ibidem num. 4. Vnde con-
 sequitur, quod, si communis opi-
 nio, quam supra reprobamus, in-
 telligatur de his filijs natis in serui-
 tute, qui naturales dicuntur, vera
 sit, iuxta proxime dicta, si autem
 generaliter intelligatur, etiam de
 alijs filijs naturalibus natis extra
 contubernium, explodenda est, vt
 pote falsa, per hucusque dicta.
 Nec pro ipsa communi vrget
 l. Naturali 7. D. de confirmando tu-
 tore, qui textus magis vrget in proposi-
 to ponderatus à contrario. Verba tex-
 tus sunt (Naturali filio, cui nihil re-
 lictum est frustra tutor datur à patre)
 quasi supponat textus, quod si pa- 168.
 ter ei aliquid relinquat, possit ei
 dare tutorem, & per consequens,
 filium naturalem esse capace[m], vt
 pater ei relinquat, sed ommissa respō-
 sione

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

sione Petri Fabri in l. Omnia 73. D. de regul. Iuris, dum existimat, illa verba ibi (cui nihil relictum est) non esse Iurisconsulti, sed esse Tribuniani, quæ responsio valde suspecta est, ideo melius dicendum est, argumentum esse fragile, cum sit tantum deductum à cōtrario sensu, mensque Iureconsulti explicāda est in hunc modum, ibi (cui nihil relictum est,) quia non potest ei relinqui à patre, ideo frustra ab eo tali filio tutor assignatur, quod bene sentit Caldas dicto loco nu. 48. & ego cōfirmo ex decisinibus nouioribus Iustiniani in l. final. Cod. confirmando tutore, & in l. ultima C. quando mulier tutel. offic. fungi. potest. vbi Imperator de nouo statuit, posse parentes dare filijs naturalibus tutores, quando aliquid eis reliquerint intra modū in suis nouis constitutionibus præfinitum, quæ constitutiones non dicerentur nouæ, si iam tempore d. leg. Naturali aliquid eis relinqui posset, quæ bene deseruiunt ad corroborandam nostram sententiam, vel aliter potest dici in dict. l. Naturali agi de filio naturali nato ex confortio civili, in figura matrimonij, prout supradictum est ad alia iura, quod bene explicat Robles dict. cap. 111. num. 2.

801
Dicimus tamen, obseruandum ex omnibus hucusque dictis, quod prædicti Imperatores supracitatis iuribus nūquam imposuerunt parentibus præcisam obligationem

relinquendi naturalibus aliquam portionem, seu legitimam, sed tantum (secundum casuum contingētiam) permittebāt parentibus, modo plus, modo minus relinquere, vt constat ex d. Authentico, Quibus modis sui, &c. §. Discretis, ibi (permittentes) & ex Authentica Licet C. de natur. liber, ibi, permittitua, iuncta regulal. Non quicquid D. de iudicijs, & ideo solum succedere possunt in eo, quod pater voluerit l. Humanitatis C. de natur. liber. ibi (si hoc naturalis pater voluerit) nam cōtra eius voluntatem minime succedere valent; nec etiam aliquod habent remedium contra testamentum parentum, vel contratabulandi, vel dicendi nullum, iuxta l. ultima. C. Naturalis liberis. ibi (nullum ius) glossa verbo, naturalis, in l. 1. D. de bonorum possessione contra tabulas, Gom. leg. 9. Tauri nu. 21. resoluit in terminis post Couas 2. part. de sponsalibus cap. 8. §. 4. num. 16. Paleot. tract. de nothis, & spurijs cap. 38. num. 7. multis relatis, Valasc. tom. 1. consult. 94. numer. 4. insignis Barbosa. in l. 1. part. 4. nu. 56. & 82. D. soluto matrim. Cald. in §. Tam autem num. 5. Inst. de inofficioso, Surdus de alimentis titul. 8. privilegio 81. nu. 2. & 3. Pater Molin. disp. 166. conclusione 4. Azeued. leg. 11. titul. 6. lib. 5. nouæ recopilationis, num. 43. & 44. Gutier. practic. lib. 3. quest. 52. num. 1. & num. 4. Thuscus litera N, conclus. 13. num. 7. Martia de successione legali parte 1. quest. 16. art. 1. num. 8. vbi plures.

172. Iam ergo consequitur, nostram
 quæstionem non posse applicari
 filio naturali, in terminis iuris cō-
 munitis, quod comprobatur ex eo,
 diximus enim, filium naturalem
 non habere portionem aliquam à
 lege taxatam præcise, pro legiti-
 ma relinquendam, ex Imperatorū
 decisionibus proxime citatis: igitur
 decisio nostri textus accomo-
 dari nō potest huiusmodi filijs na-
 turalibus, quia, vt ipsa procedat,
 requiritur, quod filius habeat le-
 gitimam à lege taxatam, vt textus
 noster supponit, ibi (*tertiam iure
 natura debitam*) & nos supra sæpe
 diximus.

173. Accedamus ergo ad ius nostrū
 Regium, quo attento, filij natura-
 les peditum, succedunt æqualiter
 cum filijs legitimis, in bonis pa-
 rentum *juxta Ordinationem antiquā*
lib. 4. tit. 61. in nouis tit. 92. de cuius
iustitia consulendus est Aquila nostræ
atatis Gabriel Pereira de Castro decis.
12. à principio, Marta de successione
legali. part. 1. quæst. 17. artic. 1. &
omnes Regnicola, Gamma decis. 167.
num. 7. & decis. 312. num. 2. Pinel.
in Rubrica de bon. maternis cap. 2. nu.
8. Caldas de nomin. quæst. 12. num.
59. Mol. de Iustitia disp. 166. ita
 vt huiusmodi naturales plebeorū,
 secundum veriore opinionem,
 174. possunt querere testamentū pa-
 ternum de in officioso, & reuocare
 omnia male alienata, in fraudem
 suæ legitimæ, quod primus om-
 nium Regnicolarum bene resoluit

Cald. ad tit. de in officioso testamentor
§. Tam autem. nu. 1. & num. 63. & l.
si curatore, verbo (si ne curatore) n. 94.
deinde Benedictus Pinel. lib. 1. selecta-
rum cap. 5. num. 13. & cap. 8. nu. 23.
Thomas Valasc. allegat. 6. num. 26.
licet Valasc. tom. 1. consult. 94. à prin-
cipio, vsque ad num. 14. pro contra-
 ria parte fortiter pugnauerit, & illū
 inaduertenter sequatur *Aegidius*
de iure honest. cap. 13. n. 49. Et hic
 filius naturalis excludit substitutū,
 sub conditione (si sine liberis) *Co-*
sta cap. si pater, verbo, (si absque liberis)
num. 35. Mantica de coniect. lib. 11.
tit. 9. à num. 11. Valasc. consult. 94.
num. 3. & interminis l. Cum auus D.
cond. & demonstrat. notant commu-
niter Doctores, vbi latissime doctissi-
mus præceptor Laurentius, quem præ-
mature fors abstulit, & succedit in
 omnibus maioratibus, emphiteu-
 sibus, & quibusuis alijs dispositio-
 nibus, vt latè prosequitur *Reinoso*
obseruat. 331.

175. Quo iure supposito, in terminis
 nostræ quæstionis puto, resoluendū,
 omnia supradicta, circa fi-
 lios legitimos grauatos vniuersali
 fideicommissō, proportionabiliter
 verificāda esse, in naturalibus ple-
 beorū nostri Regni, ita vt, quem-
 admodum illi, ita & isti duas quar-
 tas deducere possint, iuxta disposi-
 tionem generalem nostri textus,
 quæ nostra illatio optime proba-
 tur ex eo, quia vt sæpe sæpius re-
 petitū habemus, ille potest duas
 quartas deducere, qui illas diuersis
 respecti-

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

respectibus percipit: legitimam scilicet à lege taxatam, quia filius, & Trebellianicam, aut Falcidiam, quia grauatus onere fideicommissi: aut legatorum; sed filij naturales plebeorum habent legitimam ex dispositione legis Regiæ; supra citato loco, in qua grauari nequeūt, nec ipsa potest aliquo modo venire in restitutionem, *iuxta d. §. Quam ob rem*: deinde, respectu grauiminis, sustinent vices fiduciarij, & sic (tanquam quilibet extraneus) possunt quartam Trebellianicam deducere: ergo de primo ad vltimum bene inferitur, quod quemadmodum legitimi possunt duas quartas deducere, ita etiam naturales, iuxta supra dicta, quæ resolutio non solū in filijs grauatis procedet, sed etiā in nepotibus, & alijs descendenti-

[176.] bus, quia omnes veniunt appellatione filiorum, in terminis, *illius Ordinationis*, vt per *Gammam decis. 322. & 312. Cald. l. Si curatorem, verbo (sine curatore) num. 97. & receptar. quæst. 12. num. 7. & quæst. 38. num. 18. Valasc. consult. 29. in fine. Cabed. 1. part. decis. 101. & Aresto. 48. & 2. part. decis. 93. num. 4. Mol. disput. 166. vers. De iure, argumento l. Filij, l. Liberorum, D. de Verborum signif. leg. Senatus consulto. D. Ritum nuptiarum, & quæ Doctores ibi, quod ampliatur etiam ad nepotes, & alios descendentes naturales filiorum naturalium: nam etiam in his*

[177.] resoluendum est affirmatiuè, quia habent legitimam, iuxta terminos

Ordinationis, Gamma decis. 312. & 313. Cabed. 1. part. decis. 100. Hæc autem, ad filios, & reliquos descendentes plebeorum tantum sunt restringenda.

Circa naturales vero nobilium in nostro Regno, negatiue resoluendum est, quia nullam portionem habent, pro legitima, in bonis parentum *Ordin. d. tit. 92. §. 1. 178.* sed remanent in dispositione Iuris communis, cuius dispositio est, quod, licet de iure Digestorum filij naturales essent omnino incapaces successionis paternæ, iuxta supra resoluta, ita vt, nec ex testamento capere possent; attamen de iure nouiori Codicis, & Authenticorum, si pater cum testamento decedat, & habeat descendentes legitimos, vnicam tantum vnciam totius hereditatis, poterit naturalibus relinquere, quam vnciam filius tenetur cum matre sua æqualiter diuidere, alias, si matre sit orbatus, integram possidebit. Probat ex dict. *Authentico, Quibus modis naturales efficiantur (ui. §. Discretis. versiculo, ne igitur, iuncta l. 2. C. naturalibus liberis, notat Accurs. in d. l. 2. post Host. in summa tit. qui filij sint legitimi. num. 4. Cou. de sponsalibus. 2. part. cap. 8. §. 4. num. 4. Molina de iustitia disp. 166. conclusione 2. Gom. vbi testatur de communi, in l. 9. Taurinum. 5. Paleot. de noth. & spur. cap. 36. à num. 7. & cap. 38. num. 3. additio ad Bartol. in leg. Si is, qui ex bonis D. de vulgari, &c. Caldas verbo*

(sine

18

179.

181

(sine curatore) num. 97. Rojas de success. cap. 11. à principio. Pich. in rubr. Inst. de success. ab intest. §. 6. nu. 16. à quibus mutuauit insignis praeceptor Leina ad cap. Grandi, de supplenda neglig. lib. 6. cum de naturaliū success. ageret, concl. 2. & hæc resolutio optimè procedit, quando pater filios legitimos, seu alios descendentes relinquit; Si autem descendentes careat, ascendentes vero habeat, tunc potest pater naturalis, filio omnia bona relinquere, præter legitimam ascendentiū, qua priuari non possunt, probant etiam hanc resolutionē textus, in d. Authentica Quibusmodis naturales sui. §. Discretis, versic. si vero habuerint, unde desumpta est Authentica licet. C. naturalibus lib. in versic. quod si, per quæ iura correctæ est decisio, textus in l. 2. C. de natur. lib. dum ibi Archadius, & Honorius iubebant, vt filio naturali vncia tantum relinqui posset, si pater matrem superstitem relinqueret, sic interminis explicat Doctores supra relati. Host. d. n. 4. Con. d. §. 4. n. 12. Gom. d. n. 5. post medium, Cald. d. n. 97. Rojas d. c. 11. n. 1. Pich. supra n. 17. Molina conclus. 3. d. loco, declarant Doctores vtrunque resolutionem supra positam, vt non solum procedat, in bouis relictis per vltimam voluntatem; sed etiam in donatis inter viuos, quocunq; titulo, nam, si pater naturalis descendentes, aut ascendentes habeat, nõ potest filio naturali donare in vita, vltra summas supra, in vtraq; reso-

lutione scriptas; constat hæc declaratio ex dicto §. Discretis, versiculo, ne igitur ibi, (non possit filijs, eorumque matri, vltra vnam relinquere vnciam, aut donare naturalibus) & in d. versic. si vero ibi (testatori licentia sit, etiam in duodecim vncias filios scribere naturales heredes, & diuidere inter eos, quocunq; modo voluerit, res, & per donationes, &c.) optime Gomes dict. num. 5. colum. 2. Molin. d. conclus. 2. & 3. licet insignis Barbof. l. 1. part. 4. D. soluto matrimo. num. 63. in distinctè dicat, patrem posse donare, inter viuos, filijs naturalibus omnia bona sua, & referat ex Cephalo cons. 48. nu. 36. lib. 1. non habere contradictorem, reducendus tamen est ad terminos, scilicet, quando pater alios legitimos descendentes, vel ascendentes, non habeat, vt statim dicemus, non autè procedit generaliter dictum illud, quia in casibus supra relatis minime admittendum est, expresse enim repugnant iura modo citata, nec dicendum est, insignem virum illorū fuisse oblitum.

Si vero pater naturalis, filios, vel descendentes, legitimos, seu etiam ascendentes non habuerit, tunc, quicquid aliqui contendunt aliter fuisse dispositum de iure saltem Codicis, vt per Paleotum vbi supra, cap. 36. nu. 6. & sequenti: tamen de iure Autheticorum certum est, vt possit omnia bona sua tam ex testamento, quam inter viuos naturalibus donare, vt apparet ex dicto §. Discretis, versiculo si vero filios, Au-

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Authentica licet C. eodem tit. Host. d. n. 4. Gomes. d. num. 5. Molina. disp. 166. nu. 1. Valasc. consult. 94. n. 8. Cald. d. verbo (sine curatore) nu. 97. Paleot supra, & cap. 38. n. 3. Præceptor insignis Leiva ad c. Grandi loco cit. conclus. 3.

183. Si vero pater naturalis ab intestato decedat, tunc etiam distinguendi sunt aliqui casus: Primus est, quando filios, aut descendētes legitimos relinquit (quibus existētib) nihil naturales ex substantia paterna prærendere possunt, vt apertè constituit Iustinianus, *in d. §. Discretis, versiculo si quis igitur habens filios, & in Authentico de Trienre, & semisse. §. Consideremus, versiculo nunc enim Collat. 3. facit Authentica licet C. naturalibus liberis, & communiter scribentes dictis locis, Host. d. num. 4. Paleot. d. cap. 38. nu. 5. Couas d. 2. part. cap. 8. §. 4. nu. 9. Gomes. l. 9. Tauri num. 4. Molina d. disput. 166. concl. 4. Caldas dicto verbo (sine curatore) n. 96. colum. 3. Rojas in Epitome cap. 13. à nu. 11. Pichard. ad Rubricā de successione ab intestato. §. 6. nu. 20. Marta de successione legali quest. 16. art. 1. num. 3. & hanc resolutionem, quæ filios naturales à parentum successione excludit (extātib) descendētib) legitimis) ampliant scribentes etiam ad casum, 184. quo nullus descendens supersit, sed supersit vxor legitima; probātque ultra textum in l. Humanitatis Cod. naturalib. lib. ex text. in d. §. Discretis versic. si quis autem defunctus, ibi (legitima ei sobole non extante) neque*

legitima coniuge, &c. vbi text. æquiparat casū, quo super sunt filij, aut descendentes, casui, quo supersit legitima vxor, sed in priori nihil capiunt naturales: ergo etiam in secundo repelli debēt ab omni emolumento hæreditatis paternæ, & in terminis ita resoluunt cōmuniter doctores proxime relati, maxime *Molina, & Marta*. Nec obstat, quod prædicti filij naturales, deficientibus filiis legitimis, excludūt agnatos transfuersales, saltē in duabus vncijs, vt cōstat ex eodemmet textu in §. Si quis autem defunctus; constat etiā consequentes, agnatos in successione ab intestato vxorē legitimā excludere, vt patet ex *Authentico de hæredibus ab intestato, §. Si igitur defunctus. Collat. 9. l. Unica. C. vnde vir, & vxor*. Vnde succedit regula l. De accessionibus D. de diuersis & temporalib. proscript. quam in successione procedere tenent cōmuniter Doctores Gabriel commun. titul. de successione ab intest. conclus. 4. *Matica de coniect. lib. 10. tit. 7. n. 6. Molina de i. gen. lib. 5. c. 5. n. 16. Decian. consil. 13. n. 38. lib. 3. Thusc. to. 8. liter. U. concl. 208. infiniti per Castilh. to. 3. cōtrouers. c. vlt. Robles de represent. lib. 2. c. 21. n. 5.* Quia satisfit, si dicas, regula illā, 185. si vinco vincentē te, à fortiori vincā te, nō procedere, vbi lex cōtrariū expresse declarat, prout in terminis d. versic. si quis autem defunctus, & in terminis, post Hostiensem d. n. 4. Cyn. in dicta Authentica licet, Gabriel Cōmuniū tit. de successione ab intestato conclus.

conclus. 4. num. 3. Gomez. dict. num. 4.
 Molin. d. conclus. 4. versic. ratio autē
 sequitur Præceptor ad d. et. cap. Gran-
 di conclus. 4. Decianus dict. num. 38.
 Ioannes Vincentius Honded. lib. 1.
 consil. 88. nu. 33. Sordus consil. 138.
 & Consil. 416. num. 25. Menoch. cons.
 234. num. 23. Castilh. supra num. 7.

186. Secundus casus est, quando pa-
 ter decedit, nullis legitimis descē-
 dentibus, aut vxore relictis, in hoc
 casu filij naturales habent in bonis
 parentum duas vncias, id est sextā
 partem totius hereditatis paternæ,
 quam cum matre (si superstes est)
 æqualiter diuidere tenentur, reli-
 qua hereditate agnatis proximio-
 ribus delata, constat hæc resolutio
 ex dicto §. Si quis autem defunctus, &
 ex d. §. Consideremus, versiculo nunc
 enim, iuncta d. Authentica licet ver-
 siculo ab intestato post glossam, & Or-
 dinarios utrobique, Hostiens. d. num. 4.
 Couas. d. §. 4. nu. 9. Gomes, d. l. 9. nu.
 4. Paleot. d. cap. 38. num. 5. Molina
 d. conclus. 4. Caldas d. num. 96. col. 4.
 Rojas dict. cap. 13. à num. 10. Pichar.
 d. §. 6. n. 20. præceptor supra conclus.
 5. Marta de successione legali part. 1.
 quest. 16. art. 1. num. 4.

185. Extendunt si prædicti scribētes
 prædictam resolutionem, etiam ad
 187. casum, quo pater naturalis ascen-
 dentes relinquat: adhuc enim eis
 sexta pars paternæ hereditatis cō-
 cederetur. Ratio illa est, quia textus
 in dict. §. Si quis autem defunctus, &
 textus in d. versiculo, non enim, dum
 duas vncias naturalibus, in hoc ca-
 idi

su reseruant, nullum habent reser-
 uatum ad ascendentes, & ideo, cum
 Iustinianus in distincte has vncias
 naturalibus concedat, dicendum est,
 quod etiam, ascendentibus existē-
 tibus, possunt naturales illas perci-
 pere; Maxime, quia per has duas
 vncias nullum præiudicium oritur
 legitimæ ipsorum ascendentium,
 ut patet. Vltimo, quia, quando
 idem Imperator Iustinianus locu-
 tus est de successione testamēta-
 ria, solam respexit ad illud, ne as-
 cendentes præiuentur legitima por-
 tione, ut patet ex dicto versic. ne igitur
 defunctus: ergo à fortiori dicendum
 est, idem respexisse in successione
 ab intestato, prout tenet exp esse.
 Molin. d. conclus. 4. versiculo 2. contra
 Gomez d. n. 4. in fine, qui inaduerten-
 ter ab hac recedit sententia, quam
 in nostris scholis sequitur Præceptor
 ad d. cap. grandi conclusione 5.

188. Ex quibus apparet, filios natu-
 rales nō habere portionem aliqua
 pro legitima à lege taxatam, nec
 cessario relinquendam: vnde cum
 deficiat requisitum legitimæ, mi-
 nime habebit locum regula nostri
 textus affirmatiua, de duabus por-
 tionibus deducendis: solummodo
 enim Trebellianicam, vel Falci-
 diam (si p. opponantur g. aq. aq.) per-
 cipient, ut supra resoluiimus, tan-
 quam extranei, in quam imputa-
 bunt omnia que sibi fuerint relicta,
 iuxta terminos leg. In quartam 90.
 Diad legem Falciariam, & quæ infra
 4. part. lat. scribimus.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

189. Consequēter etiam, idem dicē-
dum est, circa nepotes proceden-
tes ex filiis naturalibus, nam, cum
in his practicari debeant eadē re-
gulæ iuris, quæ practicantur in pa-
rentibus, ex regula *l. vltima C. na-
turalibus liberis, iuncto dicto Authen-
tico, Quibus modis naturales efficiantur sui Collat. 7. §. De nepotibus, Go-
mes dicto loco. nu. 7. Couas de sponsa-
libus. 2. part. cap. 8. §. 4. numer. 10.
aliās in nouioribus. numer. 18. vbi ex
Salycet. Azone, & alijs ait, non esse
ab hac opinione recedendum in consulē-
do, ac iudicando. Molina dicta disp.
166. conclus. 5. Thuscus tomo 5. lite-
ra, N, conclus. 13. num. 38. Cabed.
tomo 1. decis. 100. num. 8. Et con-
firmatur, quia nepos debet perue-
nire ad auitā hereditatē, per me-
diam personā patris, ipsum repræ-
sentando, argumento §. *Cum filius.*
*Inst. de hereditatibus, quæ ab intesta-
to: ergo eadem iura, quæ pater ob-
tineret, si extaret, debet nepos cō-
sequi.* Vnde cum iam supra scrip-
tum relinquamus, filium naturalē
grauatum non posse duas quartas
deducere, consequēter, etiam de
nepote, & reliquis descendētib;
naturalibus ratiocinandum est, &
hæc de iure cōmuni.*

190. Sed quia lex nostra Regia d. lib.
4. titul. 92. quo ad filios naturales,
quā maximam facit differentiam,
inter filios peditū, & nobilium, vt
supra scripsimus, necessariū duxi-
mus, pro vera elucidatione ipsius
Ordinationis, aliquid de nobilita-

te prælibare, vt in de disgnosci pos-
sit, quinam sint parentibus succes-
sibiles, vel è contra, eiusq; materiæ
libentius calamum applicare pro-
posuimus, quia de illa à nostris
Lusitanis nihil scriptum reperitur.
Et omissa primordiali quadrupli
nobilitatis diuisione, de qua Bonus
de Cortili. tract. de nobilit. 1. p. à n. 10.
Otalora eodem tract. 2. p. cap. 3. à n. 10.
Garcia super lege Cordubæ, gl. 48. n. 1.
Azeued. in rubric. lib. 6. Ordinamenti
tit. 2. n. 29. Tiraq. eodē tract. cap. 4. n.
18. Paleot de Nothis, & spurys. cap.
61. nu. 3. & 4. Decian. lib. 3. respons.
19. num. 10. Et omissa etiam mul-
titudine opinionū, quas refert Cæ-
pol. tract. de Imperat. milit. dilig. §. No-
bilitatis à princ. vsque ad num. 17. vbi
25. contrarias opiniones refert, & Tur-
turet de nobilit. lib. 1. cap. 2. & 3. Illa
magis cōmuniter Doctoribus, cum
Philosopho 4. Polytic. arridet di-
uisio; quod nobilitas quadruplex
est: altera, quæ dicitur Theologi-
ca, per quā homines Deo fiunt gra-
ti, & acceptabiles, virtute merito-
rū, vt constat ex Sacra pagin. 1. Reg.
cap. 2. ibi (quicumq; glorificauerit me,
glorificabo eum: qui autem contemp-
serint me, erunt ignobiles) de qua
nobilitate Theologica loquitur, 191.
Diuus Thomas. 1. 2. quæst. 110. & ibi
Commentatores, maxime Gabriel 781
Vasques disp. 198. Et deducitur ex
textu in cap. si ex bono, & cap. In do-
mo de penitentia dist. 4. facit textus in
cap. pen. de præbendis, ibi (virtutum no-
bilitas) text. in cap. Nos, qui 40. dist.
ibi

ibi, (Morum nobilitate) consonat illud Poetae.

Nobilitas hominis mens est, Deitatis imago.

Nobilitas hominis, virtutum clara propago.

192.

Secunda nobilitas dicitur naturalis, quae omnibus animantibus: tam rationalibus, quam irrationalibus communis est. Nam aquila, in genere suo, inter aves nobilis est, iuxta illud Horatii.

Est in iuuenicis, est in equis patrum virtus.

Neque imbellem feroces pro generant aquila columbam.

Laudantur simili prole puerperae.

Prout etiam de leone inter animalia decantat Ouid. Tristib.

Quo quisq. est maior, magis est placabilis ira,

Corpore magnanimo satis est potuisse leoni,

Pugna suum finem, cum iacet hostis, habet.

Hæc in hominibus, est illa, quæ ab antiquis progenitoribus originem ducit, iuxta illud Iuuenalis.

Quid prodest Pontice longo, Sanguine cense, pictos ostendere vultus.

Maiorum. Et illud Virgilij.

Tanta ne vos generis tenuit fiducia vestri?

Ornat glossa in l. Si quid bello D. de Capitiis, & postlim. reuers. glossa in l. Stemmata D. de Gradibus. Definitur hæc nobilitas, ut sit dignitas à parentibus in filios derivata, ut col-

ligitur ex loco Proverb. 18. gloria filiorum parentes eorum, & Tullius de Officijs ait, optima hereditas à patribus traditur liberis, omniq. patrimonio prestantior, Gloria virtutis, rerumque gestarum, exornant Bald. in l. fin. C. de seruis fugit. num. 4. Decius in l. Fæmina D. de regul. iuris num. 9. Et aliorum ad cap. 2. num. 15. Curtius dicto num. 10. Richard. in repetitione leg. 3. Cod. de Muri legulis lib. 1. num. 6. Turret d. lib. 1. cap. 4.

Tertia species nobilitatis, secundum predictos doctores, est mixta, participans tam ex propria virtute, quam ex sanguine maiorum, ad instar mixti imperij, quod participat ex iure, & ex iurisdictione, constat ex l. Imperium D. de iurisdic. omn. iud. post Bald. in l. Nobiliores C. Commerc. & merc. notat Curtius d. num. 10.

Quarta & vltima nobilitas est politica, seu, ut aiunt, ciuilis, quæ ex varijs causis oritur, ut per Curtilem, vbi proxime.

Sed merito hanc quadripartitam nobilitatis diuisionem, improbant Bart. in l. 1. C. de dignit. lib. 12. Azuned. in d. Et Rubrica, vbi sex opiniones diuersas citat, & tandem Bartoli theoreticam sectatur, dum triplex tantum nobilitatis mem-

brum considerat: nempe theologicum, naturale, & politicum, nec curat de nobilitate mixta: hæc enim per se minime consideratur ab alijs distincta: nam cum alijs identificatur, agnoscunt etiam Oratoria, vbi supra, Garcia d. gloss. 48. nu.

82 De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

1. *Palcot. dictor. cap. 61. num. 32.* Sed quia de theologica nobilitate, quæ sine dubio, omnibus alijs excellen-
 -tior est, & merito illis anteponen-
 -da, vt per *Azeued. vbi supra nu. 32.*
 Circa ill m nō cadit nostra discop-
 -tatio, sed tantum circa naturalem,
 - & politicam infudabimus; Vtraq;
 - enim antiquissima est, & ab omni
 gente concupita; nobilitas nanq;
 196. est bonum per se appetibile, prout
 sunt gloria, honorificentia, diui-
 -tiæ, & similia, ideoq; attento om-
 -ni tempore, veteris, & noui testa-
 -menti, omniq; iure attento, sem-
 -per magna inter nobiles fuit di-
 -stinctio, vt constat ex infinitis locis
Sacra pag. congestis per Tiraquel. de
nobilit. cap. 21. à princip. Et alora eo-
dem tract. 2. part. cap. 4. n. 2. Azeued.
d. rubrica num. 18. habetur Deuteron.
 1. *ibi (Tuli de tribubus vestris viros sa-*
 -pientes, & nobiles, & constitui eos prin-
 -cipes Tribunos, & cet.) & *Ecclesiast.*
 10. *ibi (Beata terra cuius rex nobilis*
 -est) & *1. Reg. 9. ibi (Ecce vir Dei est in*
 -ciuitate hac, vir nobilis & c.) & *Nu-*
 -*mer. 21. ibi (Nobilissimi principes,*
 - & *cap. 22. ibi (multo plures, & nobi-*
 -*liores) & 2. Reg. 23. ibi (ipse est, qui la-*
 -*uit hastam suam contra trecentos, &*
 -*inter tres nobiliores,) & paulo infra*
 -*(qui erant intra triginta nobiliores) &*
 -*Isai. 3. ibi (Tumultuabitur puer cōtra*
 -*sezem, ignobilis cōtra nobilem,) & Iob.*
 -*cap. 14. ibi (sue nobiles fuerint filij*
 -*eius, siue ignobiles) & Psalm. 149. ibi*
 -*(nobiles eorum in manicis ferreis) &*
 -*ex nouo Testamento est locus Marci.*

15. *ibi (Joseph ab Arimat. nobilis de*
 -*curio) Luca. 19. ibi (Homo quidem*
 -*nobilis) Paul. 1. ad Corinth. 4. (Nos*
 -*infirmi, vos autem fortes, vos nobiles,*
 -*vos autem ignobiles) & Act. Apo-*
 -*stol. 17. (Erat de gentibus multitudo*
 -*magna, & mulieres nobiles non pau-*
 -*ca.) De iure Ciuili constat, ex d.*
 -*Nobiliores Cod. Comerc. & Mercat. l.*
 -*Providendum Cod. Aduoc. diuerso*
 -*iudiciorum l. Honor. 14. vers. De hono-*
 -*ribus D. Munerib. & honor. ibi (origo*
 -*natalium,) leg. Si furiosi, ad finem.*
 -*Cod. de Nupt. ibi (qui ex genere no-*
 -*biliores sunt.) leg. Honores §. Is, qui D.*
 -*de curionibus, Authentico De defenso-*
 -*rib. ciuit. §. 1. & ultim. vbi gloss. verbo*
 -*(nobiliores) Collat. 3. Authentica*
 -*Præsies Cod. Episcop. audient. l. Mi-*
 -*lites Cod. de quaestionib. §. Atrox. Inst.*
 -*de In iur. cum multis alijs, de quibus*
 -*glossa in rubric. Cod. quemadmodum*
 -*ciuil. mun. indic. lib. 10. De iure*
 -*Canonico cap. penult. de præbend.*
 -*capit. De multa eodem titul. capit. In*
 -*literis 24. cap. Series 27. de testibus,*
 -*cap. 1. de Purg. can. cap. significauit.*
 -*de Pan. & remiss. capit. 1. vbi glossa*
 -*de sponsalib. cap. Nobilis. 2. quaestio.*
 -*5. cap. Nobilissimus. 97. distinctione.*
 -*De iure Castellæ, leg. 2. & 3. titul.*
 -*21. part. 2. & fere per totas leges tituli*
 -*secundi lib. 6. Ordinam, vbi optime*
 -*prosequitur Azeued. De iure nost. &*
 -*Lusitanæ, Ordinatio dict. titul. 92.*
 -*& lib. 5. titul. 120. & titul. 139. &*
 -*lib. 1. titul. 92. §. 2. & lib. 3. titul. 86.*
 -*§. 23. Cum alijs, quæ consulto omit-*
 -*timus.*

197. Quæ nobilitatis qualitas, semper apud omnes nationes, in magna fuit consideratione, ut ex Romanis, Germanis, Sarmatis, Parthis, Indis, Græcis, Britanis, Suenis, Aegyptijs, & alijs quamplurimis adducit *Tiraq. de Nobilit. cap. 87. à num. 160. Azeued. vbi proxime num. 26.* Et apud nostros Lusitanos, est quid, omnibus alijs bonis multo excellentius. Vnde inferunt communiter doctores varias differentias, maxime commendandas, inter nobiles, & ignobiles, ad varios effectus, prout circa præferentiam locorum, sedum præminentiam, dispensationes, promotiones ad dignitates, pænarum condemnationem, & similia, ex alijs *Decian. Respons. 181. num. 23. plures congerit Cæpol. tractat. de Imperat. milit. elig. à num. 26. Azeued. in dict. Rubric. num. 22. Hoyed. de incompatibilit. 1. part. cap. 19. numer. 23. Sed melius 2. part. cap. 12. à num. 47. & ante eum Celua de beneficys 2. part. quest. 7. circa quas nobis amplius immorari non licet, quia non ex professo hanc nobilitatis materiam percurramus, contenti solum, si dignoscamus, qui apud nos dicantur nobiles, & qui ignobiles, prouera intelligentia nostra *Ordin. d. tit. 92. in qua e dicendi m est, cum communi scribentium sententia, de qua post Tiraquel. de nobilit. cap. 2. à princ. Chassen. in cathalogo glor. mund. part. 8. considerat. 2. Orator a dict. 2. part. cap. 4. Azeued. in dict. rubric. numer. idon.**

24. & 164. *Guiet. Practic. lib. 12. quest. 14. num. 11. & quest. 16. n. 33. Pichard. in repetit. l. 3. Cod. de delicti. legal. lib. 11. nu. 6. Censualhos commun. quest. 688. numer. 12. & num. ultim. Gallus de exceptionib. circa successiones except. 22. num. 167. quod nobilis idem significat, ac notus, seu notibilis in populo, seu ciuitate: tum virtute propria, tum generis claritate, per omnium ora diuulgatus, & comprobant ex *Poeta. 3. iudic. 102. Est locus Italiae medio sub montibus altis. Et ex Martiali Prostratum Nemeas, vasta que in valle leonem. Nobilem, & Herculeum fama canebat opus. 200.* Vnde, ignobilis, per contrarium is dicitur, quem pauci agnoscunt, obscurus, & ignotus, prout regulariter sunt plebei, & reliqua inferior pars populi. *Iuxta illud Virgily 7. Aeneid. Solus vbi in syluis Italis ignobilis Exigeret, &c.* Ex quibus apparet, quod tanto excellentior erit nobilitas, quanto maior fuerit notabilitas, & cum antiquitas temporis res firmiores reddere soleat, *iuxta l. 3. §. Ductus aqua, iuxta l. ultim. D. Aqua quotid. & est. ita nobilitatē maxime confirmat, ut deducitur ex leg. 2. tit. 21. part. 1. Turcurel lib. 1. de Nobilit. c. 9.**

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Simon, *Mayol. vir infmit & eruditio-*
nis tom. 6. de dign. hom. colog. 5. versic.
ipsa Scriptura sacra. Et quanto fue-
rit antiquior nobilitas, tanto pre-
201. tiosior: vnde illustres, tanto illu-
strieres, quanto magis noti, & an-
tiquiores, *iuxta leg. Stemata D. de*
Gradibus, Azeued. vbi supra n. 118.
Ac per consequens agentes de
naturali nobilitate, asseueramus,
quod ipsa sibi propriam sedem in
regibus, & principibus constituit,
202. tanquā in notioribus totius Reg-
ni, & ideo *Iurecōsult. in l. Quarus D.*
Natalib. reslit. appellat Imperatorē
nobilē, ibi (*nobilissimus Imperator*) id
est per *anōnomasiam*. Nec posse quē
quam, absque mendacio, se iactare
tam nobilem, sicut principem, me-
rito scribit *Garcia super lege Fori.*
glossa 48. §. 3. num. 2. nam propriū
est ius regale, nobilitatem alijs im-
partiri, vt tradit *Cabed. 2. part. decis.*
74. De reliquis Illustribus, scilicet
Ducibus, Marchionibus, Comiti-
bus, vidēdus est *textus in Authent.*
De defensor. ciuit. §. Interim ibi, vni-
203. *uersi nobiliores;* Ex quibus oritur,
quod, si inter reges, & principes
totius vniuersi posset dari conten-
tio, de preferentia nobilitatis, an-
teponendus foret seper antiquior:
p. out. inter omnes Europæ, inuic-
tissimū nostrum Philippum quar-
tūm præferēdum, late comp. obat
Camil. Borrel. in suo curioso tract. de
Præstantia Regis catholici. cap. 4. vbi
omnes totius orbis monarchias,
regna, prouintias, ac successiones,

annorum copiam, & durationem
decantat, & tam ex illustrissima
Gottorum genealogia, quam ex
Lusitanica, quam etiam Austriaca
familia antiquiorem, & præstan-
torem principem euidenter de-
monstrat.

Ex quibus inferunt Doctores,
quod appellatione nobilium, pri-
mum locum obtinent illustres,
p. out. Duces, Marchiones, Comi-
tes, & similes, & inter ipsos anti-
quiores præstantiores, vt notant
communiter *Scribentes ad cap. 1. Quis*
dicatur Dux, Comes, & Marchio. in
vsibus feudorum, vbi omnes, & post
Curtilem de nobilit. 3. part. numer.
211. Garc. vbi proxime gloss. 18. &
gloss. 48. §. 3. num. 69. & gloss. 7.
num. 27. Azeued. in dict. Rubric. n.
185. & super l. 9. tit. 11. lib. 2. nu. 2.
Gutier. Pract. part. 4. quest. 14. num.
113. & quest. 16. fere per totam, Otal-
lora. 2. part. cap. 5. num. 30. Cabed. d.
2. part. decis. 73. nu. 6. hi enim præ-
sumuntur illustres, & principi ma-
gis accepti, vt tradit *Mascard. de*
Probat. concl. 1094. hi etiam pro-
prie sunt illi, quos tam nostri, quā
etiam Hispani vocant (*de solar,*)
vt per *Garciam d. gloss. 18. Azeued.*
d. num. 185. Peres ad l. 6. tit. 2. lib. 4.
Ordinam. Gutier. d. quest. 16. à prin-
cip. facit Ord. Nostra lib. 5. tit. 120.
maxime in tit. 92. eiusdem libri §. fin.
De his inquam nulla potest esse
contentio, quod veniant appella-
tione nobilium, cum proprius in
istis, post p. incipem, requiescat
nobi-

nobilitas naturalis, quam omnibus alijs præferendam, ipsamet docet experientia, & tanquam præstantissimam colendam dixerunt plures relati per *Pichard. d. leg. 3. de Muri leg. num. 80.* de qua præferentia videndus est *Curtius d. 3. part. à num. 2. vsque 45. Azened. in d. rubric. à num. 77.* Inter quos illustres, recensendos iudico plures, qui licet titulares non sint, nihilominus tamen descendunt à regibus ducibus, comitibus, & cæteris titularibus, de quibus agit *Ordinatio d. lib. 5. tit. 92. §. final. quia horum nobilitas proprie dicitur de Solar, prosequitur Garc. d. glossa. 18. Azened. ubi supra à numer. 187. Gutier dict. quest. 16.*

205. Secundus gradus nobilium, in quibus etiam nõ hæsitatur, veniãt ne nobilium appellatione, est illorum, quorum parentes, aui, pro aui, & reliqui ascendentes in regum Matricula sunt scripti: & possessione, ac proprietate nobilitatis antiquissimæ gaudent, quales vulgo appellamus, (Fidalgos razos) sine titulo; inter quos etiam à fortiori numeratur illi, qui ab illustribus de solar, descendunt, ut probat *l. 9. tit. 11. lib. 2. Ordinar. ac proinde inter hos, nobiliores dicentur, qui antiquiores fuerint in possessione prædictæ nobilitatis, argumento textus in l. 1. Cod. de Consulibus lib. 12. leg. 2. versiculo sit igitur Cod. Præfectis prætorio lib. 12. capit. 1. de Maiorit. & obedient. capit. ubi gl.*

17. dist. *Azened. ubi supra num. 182.* Unde quemadmodum antiquior doctor nouiori præferatur, iuxta prædicta iura, gloss. in l. Cum quid D. si certum petatur, Rebus. de Nomin. quest. 21. *Chasseneus in cathal. glor. mund. part. 10. confid. 29. & esse unum de multis antiquitatis priuilegijs, recenset Capol. dict. tract. de Imperat. §. Bartolomeus Colonus nu. 4. Azened. ubi supra numer. 114. Gutier. d. quest. 14. n. 53. & 57. statutum nostræ Uniuersitatis lib. 3. tit. 25. in fin. principij.* Ita similiter antiquior nobilis ex nobilitate prædicta, inter reliquos, primum locum obtinet, iuxta proxime dicta.

His etiam competunt omnia priuilegia per nostras leges omnibus nobilibus concessa: prout est constitutio procuratoris manu propria, *Ordinatio lib. 1. tit. 48. §. 15. & lib. 3. tit. 29.* Eorum priuatis scriptis æqualiter, ac publicis instrumentis, fides adhibetur *Ordinatio lib. 3. tit. 59. §. 15.* Eisdem homenagium debetur *Ordin. lib. 5. tit. 12.* Nec pro debito possunt incarcerationi, *Ord. lib. 3. tit. 86. §. 23. facit. l. 4. & §. tit. 2. lib. 6. Ordinar. l. fin. tit. 21. lib. 4. Cabed. 2. part. decis. 73. num. 5.*

207. Tertius gradus nobilium est, illorum, qui potiùtur prædicta nobilitate naturali, quia nobilibus parentibus, auis, proauis, & similibus descendant, qui licet nõ reperiantur scripti in regia Matricula, nihilominus tamen semper fuere

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

fuere in possessione nobilitatis, saltem secundaria; comprobatur ex eo, quia, ut supradiximus, possessio illa antiqua nobilitatis in omni materia ius fortius constituit, iuxta dict. l. 3. §. ductus aqua D. Aqua quotid. & aestiva, cap. super quibusdā §. praeterea de verborum significat. & in eisdē terminis in materia nobilitatis resoluit Gutierrez dict. quæst. 14. à num. 57. & num. 70. Azevedo d. rubrica à num. 119. facit l. 7. & 8. tit. 11. lib. 2. Ordinamenti, multa cumulat Garcia d. l. Fori gl. 12. n. 54. & sequentibus, qui omnes quoad intentum probandi titulum nobilitatis, coherēter loquuntur, dū requirunt immemoriam possessionē, quæ titulum supplet iuxta d. §. Ductus aqua, & inter hos nobiles intelligendi sunt illi, qui appellantur ab ipsis legibus, (ricos hōbres) qui scilicet in magna erant apud omnes æstimatione nobilitatis, ex possessione plurium diuitiarum, quas possidebant, ut videre est ex l. 2. del fuero. Jusgo; quæ refert. Molin. lib. 1. de primo gen. c. 2. num. 11. vbi licet comprehendatur nobiles (de solar) attamen prædicti (ricos hombres) dicuntur, qui proprijs diuitijs regibus inserviebant; Et quicquid sit de hoc, prout infra suo loco dicemus, tamē quoad nostram institutionem, sufficēter existimo probari nobilitatem si ab avis, vel parentibus tantū ipsa possessio incipiat: nam ut formæ nostræ Ordinationis satisfiat dicto tit. 92. sufficit, ut quis a plebeis dis-

tinguatur, quæ distinctio concludens erit, si solum à parentibus nobilitas descendat, vel etiam, si de nouo à persona ipsius patris acquiratur, ut latius infra, quæ licet tanquam minus antiqua non sit anteponenda antiquiori, nihilominus constituit possessorem nobilem, & distinctum a plebeis, cum qualitate excludente filios naturales.

Quomodo autem probanda sit hæc nobilitas, per quam quis constituatur in possessione ipsius, respondet Bartol. in l. 1. num. 9. Cod. de dignitatibus lib. 12. quem sequitur Matiençol. 7. tit. 7. lib. 5. Recupilationis glossa 4. num. 3. post Ripam lib. 2. responsorum cap. 26. num. 9. & Lucas de penha in l. Mulieres C. de dignitatibus lib. 12. colum. 3. versicul. nono, vbi de communi opinione Tiraquel. de nobil. cap. 10. à principio, & num. 8. Otalora. part. 3. cap. 6. num. 6. optime Azeved. in d. rubrica à numer. 158. cum pluribus alijs sequentibus, & num. 178. & ita sufficit probare, quod fuit communiter pro nobili reputatus, Phæbus decis. 14. num. 8. & post eum plures refert Gutier. d. quæst. 14. n. 6. resolventes nobilem eum dici, quæ vulgus, & communis omnium opinio talem existimat, per textum in l. Cognationum D. de varijs, & extraordin. cognat. Phæbus 2. tom. decisime 106. num. 6. Cabed. d. num. 5. ad finem quidquid Garc. de nobilit. glossa 7. n. 22. quem sequitur Azeved. supra num. 97. putet dicendum nobilem eum reputari, qui exercet actus solitos tantum

Phæbus 2. tom. decisime 106. num. 6. Cabed. d. num. 5. ad finem quidquid Garc. de nobilit. glossa 7. n. 22. quem sequitur Azeved. supra num. 97. putet dicendum nobilem eum reputari, qui exercet actus solitos tantum

tantū per nobiles exercitari, prout apud nos actus illi, qui exercentur à nobilibus in confraternitatibus sanctæ Misericordiæ, & qui in illarum matricula inter nobiles connumerantur, sicut in processionū solemnitatibus, ubi nobiles coguntur cum distinctione plebeorum cere alia portare, vexilla comitari, maxime in festiuitatibus lege Regia constitutis *lib. 1. tit. 66. §. 48.* vt de generali consuetudine in omnibus locis notabilibus huius Regni obseruatur, & particularibus ciuitatum statutis cauetur. Qua in re aduertendum puto cum *Gutier. d. loco num. 8.* quod vel agitur de probanda antiquissima nobilitate naturali, vel de nobilitate politica recenti de nouo. acquisita, ita vt illa plene probetur per famam, & communem hominum reputationem, vt per *Mascard. conclus. 1095. num. 12. per d. l. Cognitionum, & prosequitur idem Gutier. à num. 16. cum sequentibus*, ubi ait probationem circa genus Iudæorum, & Mahometicorū probari ex fama, *glossa in l. 1. D. de Probationibus, Auendanho in dictionario, verbo Iudæi, Azueed. leg. 22. tit. 7. lib. 1. num. 3.* ubi loquitur circa statuta collegiorum hoc perfidum genus excludentia, & Ecclesiarum cathedralium, confraternitates, & similia, quæ sancta, & iustissima sunt secundum *Otaloram de nobilitate 2. part. tertia partis principalis cap. 7. num. 26. Simanq. de catholic. titul. 47. num. 84.* adiecitque

Otalora quod sperat in omnibus Cathedralibus Hispaniæ simile statutum, quo iam potitur cathedralis nostra Conimbricensis, in quo addit *Azueed. d. num. 3.* quod sufficit in hac materia quælibet suspicio iudicis, secundum communem sententiam *Bartoli, & Iasonis in leg. 211. In illa stipulatione D. de Verb. oblig. Si vero agatur de recenti nobilitate, & politica de nouo acquisita probanda, tunc necesse est, vt articulet Actor de singulis actibus solum nobilibus competentibus, & à se tanquam nobili exercitis, & ita assentior opinioni. *Garcia d. nu. 212. 22.* dum firmiter tenet, solum ex illis actibus probari nobilitate, qui communi reputatione, fama, lege, vel consuetudine nobilibus applicantur, resoluit *Ripa d. respons. 26. num. 9.* Et tandem post aliquem digressum ita resoluit *Gutier. dict. quest. 14. à numer. 13. & 15. & 23.* declarando cum eodem *d. num. 15.* hanc resolutionem solum procedere in illis locis, ubi tales actus exercentur, secus in illis, ubi nulli actus distincti dantur, quia tunc ex communi reputatione probabitur nobilitas, vt communis assentit per eundem *Gutier. n. 54.* vt dispositio redigatur ad habilitatem *iuxta l. Ut gradatim D. de muneribus, Azueed. supra num. 88. & num. 193. & 108.* supponedo pro veritate, quod nobilitas necessario est probanda, quia cum sit qualitas extrinseca, non præsumitur in sita a natura, *iuxta l.**

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

213. Quacunque §. i. D. de Publiciana, & qua notantur ad cap. ult. de præsump- tionibus, & in terminis Bald. per textū ibi, in l. Non ignorat. num. 3. Cod. qui accusare non possunt, Tiraq. dict. cap. 10. num. 13. Mascard. concl. 1093. num. 1. Conas lib. 1. Variar. cap. 16. num. 10. ad finem, Padilhal. Si adibus à num. 5. Cod. seruitutib. Garcia glossa 10. à principio, Azeued. d. rubrica à num. 83. Gutier. d. quæst. 14. à num. 3. vbi refert ex Bart. à num. 10. in d. l. 1. C. de dignit. lib. 12. quod soli Florentini gaudent nobilitate à iure præsumpta, & non alij. Garcia glossa 7. num. 12. à principio, optime Menoch. lib. 6. præsumpt. 60.

214. Probatur etiam nobilitas per communem patriæ consuetudinē, vt aduersus Garciam d. gloss. 7. n. 13. qui aduersus Cantabrorum cōsuetudinem scripsit, tenet Azeued. dict. num. 108. & sequenti: Nam consuetudo in singulis actibus attendenda est, iuxta textum in leg. Si seruus plurium. 47. §. final. D. legatis. 1. l. quod de lanionis §. final. D. de fundo instructo. cap. Ex litteris desponsalibus. leg. Librorum §. Quod tamen Cassius. D. de leg. 3. l. Si fundus D. de Eui- tionibus, l. Excepto C. locati prout de Cantabris seu viscainis ait idem Garcia d. glossa 7. num. 31. Gutierres d. quæst. 14. num. 32. Azeued. supra nu. 134. & sequentibus, & generaliter, quod ille dicatur nobilis, quem consuetudo loci reputatobilem ex Bart. in d. leg. 1. Cod. de dignitatib. lib. 12. Castrens consil. 229. Mandos. super

regula de annali possessore quæst. 60. à principio, Mascard. de probat. d. concl. 1095. num. 12. Palcot. de Nothis & spurys cap. 61. num. 8. tradit Azeued. dict. Rubrica n. 161. in fin. & melius num. 167.

Tertio probatur nobilitas per communem famam, firmam, & constantem, vt de filiatione notant 215. doctores ad cap. Per tuas de probatio- nibus, & in capit. transmissa, qui filij sint legitimi, & magis inspecie facit textus in cap. de parentela. 35. quæst. 6. vbi in probatione per famam, requirit textus, vt testes deponant se ita verum putare, & à maioribus suis concorditer sine contrarietate accepisse, post Mascard. qui anti- quiores refert d. conclus. 1095. nu. 11. tenet Garcia glossa 18. §. 1. numer. 13. Azeuedo supra num. 169. & 173. Cabed. d. 2. part. decisione. 73. à n. 10. & sequenti.

216. Quarto probatur per sententiā, per quam eorum ascendentes, & antiquiores fuerunt nobiles decla- rati, quia sententia constituit ius, in l. Res iudicata. D. de regulis iuris, & dicitur constituere notorium in cap. ultim. de Cohabitat. clericor. ma- xime cum ille dicatur nobilis, de cuius nobilitate dubitari non pos- sit, sed post sententiam iam de ve- ritate dubitari non potest. l. Ea quidem, vbi Salycet C. de Accusatio- nibus, igitur, & c. ita in terminis scribit Otalora d. 2. part. cap. 4. n. 5. versiculo appellatur, Gutier. d. quæst. 14. n. 101, vbi citat Peres, & Azeued. l. 9. tit. 11. lib. 3.

lib. 3. *recupil.* faciunt, quæ idem Gu-
tier. *supra* *quæst.* 19. fere per totam, ad
quæ conducunt, quæ doctores no-
tant in l. *Ingenuum D. de statu homi-*
num, Mascard. conclus. 794. *Me-*
noch. de præsump. lib. 6. de præsumpt.
53. numer. 48. *Garc. glossa* 9. §. 1.
num. 85.

217. Quinto probatur nobilitas ex
monumentis, siue antiquis instru-
mentis, foro, lege, puta quando
quis probat se descendente[m] ex
tali familia, quæ potitur proprio
monumento, vel antiquo instru-
mento, vel priuilegio, quo decla-
rantur descendentes ex tali fami-
lia nobiles, vel illustres, maxime si
à Rege fuerit declaratum, vel per
sententiam pronūciatum, nam hic
est legitimus modus probandi na-
talia l. *Si vicinis C. de Nuptiis l. Non*
Epistolis C. de Probationibus l. Impe-
ratores D. de Probationib. l. Nec com-
missa C. liberali causa. leg. 1. Cod. de
testamentis, cum alijs, quæ prosequitur
Azeuedo sic in terminis in d. rubrica.
num. 213. à principio, & hoc in an-
tiquioribus maiorem faciet fidem,
cum per alios modos probari ne-
queant, iuxta cap. *Cum causam* 13.
de Probationibus vbi glossa 1. recte
aduertit, quod in antiquis literæ
sculptæ in marmore, columna, vel
lapide, plenam faciunt probatio-
nem, iuncta communi, de qua *Va-*
lasc. de iure Emphiteutico quæst. 9. à
num. 22. & sequenti, vbi loquitur de
probandis consinibus, *Barbos. leg. Si*
alienam num. 85. & sequenti *D. So-*

luto matrimon. optime Hieronimus de
Monte, tractatu de finibus regundis.
cap. 65. Mascard. conclus. 396.

Ultimo probatur nobilitas ex
patia, prout si apud hominum re-
putationem obtineat, vt natus de
tali ciuitate, aut Regno habeatur 218.
pro nobili, vt de Cantabris, vulgo
Biscainhos late prosequitur *Aze-*
uedo supra num. 218. vbi citat plu-
res leges fori Cantabriæ, nempe
leg. 3. & 4. titul. 16. fori. & leg. 9.
titul. 9. eiusdem, quibus omnibus
sic habetur, (*por quanto los Biscainos*
todos son hombres hyos dalgo, & cat.)
Gutier. quæst. 17. per totam, & ma-
xime. *numer.* 310. agit de Cantabris
fatis, & ante Azeued. idem Capola
dicto tractatu de Imperat. militum
deligend. §. 4. Propter nationem, nu-
mer. 3. & melius omnibus *Tiraquel.*
tractatu de Nobilitate capit. 12. à
principio, per gloss. in leg. 1. *Cod. de*
Alexandria primatia lib. 11. commu-
niter recepta secundum Bart. & Pla-
team ibi, & alios relatos à Tiraquel.
& colligitur, ex leg. *Si quis versiculo*
indignum Cod. de naturalibus liber,
refert *Gutier. de certis populis, vbi*
omnes habitatores gaudent nobi-
litate[m] proprietate. *dicta quæst.* 17.
numer. 181. & est in materia textus
optimus in leg. *Quod si nolit. §. Qui*
Mancipia D. edil. edicto, leg. Non
tantum 20. §. Illiensibus D. excusatio-
nibus tutorum. Vnde euenit, quod
nobilis natus in vno Regno, po-
stea translatus ad aliud regnum,
semper retinet nobilitatem suam,
F quia

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

quia nobilitas naturalis est qualitas inhærens personæ, sicut stellæ fixæ in firmamento, & ideo, quocumque vadat persona, ipsa transit cum qualitate sua, *argumento c. ex literis de Pignoribus. l. 2. D. de Alimentis, & cib. legatis*, & fuit conclusio multorum aduocatorum in hac materia, de qua *per Otaloram de Nobilitate dicta 2. part. cap. 5. num. 2. vsque ad numer. 8. quauis ipse, numer. 10. ab ea recedat, vbi ait, quod nobilitas, quæ à maioribus descendit, non circumscribitur loco, sed semper comitatur personam argumento leg. 3. D. de Interdictis, & relegatis, nec persona nobilis potest à se nobilitatem suam abdicare, leg. Iura sanguinis D. de regul. Iuris. leg. Ius agnationis D. de Pactis, & interminis nobilitatis, est lex Castellæ leg. 2. tit. 21. part. 2. ibi (& porque estes fueron escogidos de buenos lugares) vbi diuersitatem patriæ non considerat lex, sed tantum virtutem ipsam naturalem coherentem personæ, facit leg. final. titul. 1. part. 2. quam, sequendo hanc opinionem magni facit Garcia de nobilit. gloss. 7. num. 18. vbi adducit, quod Germani, Galli, Itali, Britani nobiles in sua patria, tales debent reputari, in Hispania, & nos quotidiano vsu experimur in exteris, qui apud nos commorantur; nam hi, si natiuam habent nobilitatem, eadem potiuntur apud nos, eandem opinionem tenet Gutier. d. quæst. 14. à nu.*

92. cum sequentibus, & de iure Canonico probat *textus incap. ad decorem de institutionib.* vbi exteri admittuntur ad beneficia consistentia in Regnis alienis, quauis iure nostro Regio constitutum sit, ne exteri ad beneficia huius Regni admittantur, vt constat ex *Ordinat. lib. 2. tit. 12. §. 1. & in Regno Castellæ. leg. 18. 19. & 20. tit. 3. lib. 1. Ordinat.*, & hanc opinionem principalem optime contra Otaloram d. loco, tuetur Azeuedo in dict. rubrica à num. 110. & in eis verificantur leges, & statuta loquentia de nobilibus secundum naturalem verbi significationem, *argumento l. ultim. Cod. de his, qui veniam ætatis, & per leg. 18. titul. 11. lib. 2. Ordinat.* in Hispania exteri admittuntur ad probandam suam nobilitatem, sequitur ipsos illa gaudere, ne alias dicamus leges admittere actum frustratorium, *contra leg. Hæc stipulatio §. Diuus, D. Ut legatorum, seu fideicommissorum nomine caueatur.*

Nec obstabunt fundamēta, Otaloræ d. cap. 6. num. 12. nam secundum doctrinam Bart. in leg. 1. Cod. de dignitatibus, lib. 12. numer. 63. quem sequitur Bald. consil. 387. colum. 1. lib. 1. Paulus consil. 125. Dubio 2. Baessa de in ope debitore, cap. 16. num. 108. quæ habet dignitatem variari secundum varias pro- 220. uincias, *iuxta textum in leg. final. D. de Muneribus, & honoribus*, vbi quæstura in vna regione dicitur nobilis

nobilis, in alia vero minime, quia hæc doctrina, quoad summum concludit, actus ex quibus nobilitas acquiritur, varios esse, secundum regionum varietates, sed non concludit postquam secundum leges vniuscuiusq; ipsarum prouinciarum nobilitas per maiores fuit acquisita, ut in alio regno non pro sit eorum descendentes, quod bene procedit in his, in quibus secundum cuiusq; Regni speciales leges non requiritur qualitas propriæ natiuitatis, vel alius similis actus circa possessionem nobilitatis, ut ad tributorum exemptionem requiritur in Hispania iuxta ea, quæ Garcia d. nu. 18. Gutier. nu. 90. Azuned. n. 111. Et tandem concludit Otalora supra n. 32. & hæc nostra principalis resolutio tanto magis procedit in maiori nobilitate, prout sunt exteri illustres, qui similiter tales sunt reputandi apud nos, ut per Gutier d. n. 90. quales sunt Duces, Comites, Marchionis, Barones, & similes, ex qua resolutione infertur, quod Sarraceni, & alij infideles ad fidem conuersi, & apud nos comorantes gaudere debent nobilitate propria naturali, nam cum à patribus nobilibus descendant, & habeant hæreditariam nobilitatem, illa fruuntur apud nos, iuxta doctrinam Bart. dict. leg. 1. Cod. de dignitatibus num. 57. & 62. sequitur Garcia dict. glossa 7. numer. 19. Gutier. dict. quest. 14. numer. 98. & sequenti, licet ab hac opinione recedat dubius Otalora.

2. part. 3. principalis cap. 7. num. 27. Nam contra illum facit, videmus enim illustrissimas familias Hispaniæ procedentes à serenissima Regina Granatensi.

Nec aliquid facit, quod aliquando isti fuerint infideles, quia ad summum probatur ipsos nos fuisse potitos Theologica nobilitate, quæ in propria virtute, & perfecta religione Dei consistit, iuxta primum nobilitatis membrum supra in initio positum, sed nihil concludit, quoad naturalem, quæ à maioribus ducitur per sanguinis claritatem, quæ inter Mauros, & alios infideles constanter obseruatur, ut fateatur idem Otalora dict. nu. 27. dos Almorauides, Africanos, & de alijs Granatensibus, vulgo Abencerraes, ideoque de vna specie ad aliam non fit illatio ex regula. Papinianus exuli D. de Minoribus, Garcia, Gutierres proxime citatis locis.

Maius dubium versatur circa descendentes ex Hebræis; Vtrum debeant reputari nobiles post conuersionem? In quo dubio pro istorum nobilitate facit, quia in lege scripta appellabantur nobilissimi, ut constat ex capit. 1. Numerorum, ibi (hi nobilissimi principes,) & constat ex Euangelio Math. 1. Nobilissimam Hebræorum familiam fuisse, maxime, descendentes ex Tribu Iuda, in quo solarium totius Hebrææ nobilitatis consistebat, iuxta authoritatem sacre pagine,

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Non auferetur sceptrum de tribu Iuda, donec veniat, &c. Genes. 49. Ex quibus colligitur ipsos fuisse nobiles, & facit textus in cap. eam te in fine, de resciptis, ex quo constat iudaicam sectam. P, de quo ibi ei non ob esse ad effectum, vt post conuersionem, canonicus posset existere, quia, vt glossa vltim. ibi ait, Ecclesia Dei fundata est de Iudæis conuersis. cap. In nouo. 21. distinct. dum inter Apostolos erant aliqui Iudæi, post alios multas congerit Petrus Greg. ibi. Sed communiter resoluunt doctores descendentes ex Iudæis nullo nobilitatis priuilegio frui posse, ex eo, quia hi omnes conspirarunt in nefandissimū, & execrabile crimē mortis Christi Domini, in quo supremum Scelus læsæ Maiestatis diuinæ commiserunt, & tanquam proditores manifesti, nec ipsi, nec eorum descendentes aliquam nobilitatis dignitatem habere possunt, argumento l. Quisquis in principio, & in §. Filij C. ad l. Iuliam Maiestat. cap. Vergetis. 10. de hæreticis c. si quis cum militibus 6. quæst. 1. c. statutum de hæreticis lib. 6. melior textus in c. constituit 17. q. 4. vbi in terminis glossa 1. notabiliter ampliat decisionem illius textus, dum prohibet ne Hebræi ad publica officia admittantur, vt procedat tam in cōuersis, quam in perfidis, & dixit ad hoc singularem textum illum Roman. singular. 672. nam quemadmodum Iudæi non admittuntur ad officia publica l. fin.

C. de Iudæis. l. generaliter §. item qui iudaicam D. de Decurionibus cap. cum sit. cap. ex speciali de Iudæis c. nulla 54. dist. ita nec cōuersi, post Roman. Archidiaconum in d. cap. Constituit, & Anan. dict. cap. cum sit, vbi etiam Filin. Otorad. cap. 7. num. 23.

Vnde inferūt doctores in d. cap. Constituit, & in capite, Quanto de 225. Magistris, etiam baptizati nō possunt de iure doctorari, vt per Abbat in dict. cap. quanto. nu. 3. Petrus Le-nauderius de priuilegijs doctorum nu. 63. tom. 18. tract. Nam hi merito apud omnes nationes pro infamis reputantur, tum propter ipsorum perfidiam, tum propter commune nocumentum, quod omnibus rebus publicis ex ipsorum comertio generatur, nam si nobis est fas dicere, vsurarum rapinæ, symoniacæ hereses, contractuum monopolia, simulationes, & similia perniciosissima vitia, per istos in Hispania, & maxime in Lusitania nostra fuere seminata, quibus datum est nocere mari, & terræ. Vt habetur Apocalypsis, 7. in quibus secundum literam verificantur verba sacrae paginae 1. Reg. cap. 2. qui me contemnunt, erunt ignobiles, cum ergo non solum Christum Dñm inter illos cōmoratē cōtēpserint, sed nouercali odio quotidie contēnant, erunt in æternum ignobiles, & maledicti, ex quibus, & multis alijs, quæ fuse tradit, resoluit Otorad. cap. 2. à numer. 16. vsque num. 26. per totum, Garcia dicta glossa, 7. num.

nu. 19. ad finē Gutier. d. q. 14. nu. 99.
 Montalius ad l. 4. ti. 2. lib. 4. fori. A-
 zueus l. 22. tit. 7. lib. 1. recopilat. Iu-
 dæi enim adeo despectui sunt omni-
 bus nationibus, vt illos pro seruis
 226. habere de dignarentur Romani,
 teste Ægyptio de excidio Urbis Hiero-
 solomitane, vbi sic ait (plures venales,
 sed pauci emptores, quia Romani habe-
 re in seruitutem Iudæos dedignaban-
 tur,) & conuenit locus Claudiani
 in Eutropium lib. 1.

Qui serui non est admissus in usum,
 suscipitur regnis, & quem priuata
 ministrum,
 Dedignata domus, moderantem su-
 stinet aulam.

Nec loca in principio relata aliud
 concludunt, quia procedunt atten-
 ta lege scripta, tēpore, quo adhuc
 prōditorie se non gerebant: at ve-
 ro postea eorum nomen in totum
 à numero nobilium deleri postulat
 ipsa ratio. Nec obstat l. 3. §. Spu-
 rios ad finem D. de decurionibus, quia
 respondetur cum Abbate in capit. cū
 227. sit de Iudæis numor. 2. text. illum pro-
 cedere ex particulari permissione
 Imperatoris, illa vero negata, mi-
 nime sunt admittendi, vt supra di-
 ximus, & per diplomata regia mul-
 toties fuit declaratum, in hoc re-
 228. gno: Nec obstat d. cap. eam te. 7. in
 fine, quia respondetur, ibi summū
 Pontificē respondisse dispensatiue
 cū illo P. argumētol. Quidā consule-
 bant D. de re iudicata, & sic Iudicatū
 in hoc Regno accepimus agrauissimo

quondam Senatore, Illustrissimoque
 Domino Francisco de Brito & Mene-
 zes Rectore nostra inclytæ Uniuersitatis,
 ex quo tāquam casu singulari ad alios
 argui non potest.

Limitant tamen Garcia d. n. 19.
 ad fin. Gutier. dicto n. 99. hanc reso-
 lutionem solum procedere, quan-
 do hæc infectio sanguinis proue-
 nit a linea paterna, non autem ex
 linea Materna, quia nobilitas de 229.
 iure à patre in filios diriuatur, quo
 ad honores, insignia armorū, dig-
 nitatem, & gentilitia, iuxta l. Cum.
 legitima. D. de statu homin. cap. ultim.
 de Conuersione in fidelium. l. Liberos
 10. l. Senatoris filium quinta l. Sena-
 toris filios 6. D. de Senatoribus. leg.
 Assumptio 6. D. ad municipal. leg.
 1. §. 1. D. eodem titul. l. Eos. 22. leg.
 Exceptio. 36. l. Nullus 43. & ibi gl.
 C. de curionib. lib. 10. l. Familie 196.
 D. de verb. signif. l. 1. §. fin. D. de iure
 immunitatis §. Sunt autem Instit. de
 legitima agnatorum tutela, cum alijs,
 de quibus Thomas Valascus allegat.
 29. num. 10. & infra latius, ideo li-
 cet macula Hæbraici sanguinis ex
 linea materna obscuret nobilita-
 tem paternam, tamen non suffi-
 cit, vt in totum filios priuæ pa-
 terna nobilitate, post alios Otalo-
 2. part. tertiæ principalis, cap. 7. num.
 28. vbi ait æquitate quadam in
 Pinciano Prætorio, ac Granaten-
 si fuisse hanc opinionem admis-
 sani, Gutier. dict. nu. 99. vbi ait sic
 in praxi esse obseruandum, de qua
 praxi in nostro Regno testamur,

F 3 licet

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

licet eis aliquando nocere videamus, quo ad confirmationem titulorum, qui à Serenissimo Principe nostro renouari sunt soliti.

230. Ex quibus iā liquet, quod de iure cōmuni, naturalis nobilitas descendit à patre, Auo, proauo, & similibus ascendentibus, & procedit ad filios legitimos, iuxta textum in d.l. Cum legitima D. de statu hominū, l. Liberos D. de Senatoribus, cum alijs num. precedenti citatis, cap. ult. de conuers. in fidelium, notat Abba. in capit. Rainutius, de testamentis, num. 2. Guilhelm. Benedict. ibi, verbo, de Clera, nu. 44. Berous num. 6. Bart. leg. 1. Cod. de dignit. lib. 12. col. 7. Tiraq. de Nobilitate cap. 5. & 18. à num. 21; De iure Castellæ est l. 3. tit. 21 part. 2. l. 1. tit. 11. partit. 7. notat Pichard. in repetit. d.l. 3. Cod. de Murilegulis lib. 11. à numer. 9. & sequentibus, Otalora 2. part. cap. 2. à num. 6. Azeued. in rubrica titul. 2. lib. 6. Ordinam. n. 67. Sarmient. lib. 1. Selectarum capit. fin. optime Garcia glossa 1. §. 1. à numer. 41. Gutierrez ad §. sui Instit. de heredū. qualit. & differentia num. 187. Molina lib. 2. capit. 14. numero 39. optime Sanches lib. 7. de Matrimonio, disput. 24. numero primo; Thomas Valascus allegatio. 29. numero 10. Paschalis de patr. potestat part. 4. cap. 2. à principio, Palacotus de nothis capit. 61. numero 2. Barbo. lege Quia tale D. solut. matrimo. num. 27. Cabed. 2. parte decision. 36. numero 14. Inter quos magna est contentio,

231. Vtrum à matre filij nobilitari va-

leant, & negant plures, vt per Bartol. in d.l. 1. Cod. de dignitat. lib. 12. colum. 7. & in diēt. l. Exemplo, & ibi Platea Chassan. in Cathalogo Glorie Mundi part. 8. considerat. 8. Otalora d. cap. 2. numer. 7. Azeuedo diēt. Rubrica num. 67. Tiraquel. d. capit. 18. num. 22. Rebusfus de Nominatio- ne quaest. 12. num. 8. & plures, quos re- fert idem Tiraquelus d. num. 22. Ex eo, quia mater etiam nobilissima nubendo ignobili amittit nobilitatem, l. 1. Cod. de dignit. lib. 12. l. Fa- mina in principio D. de Senatoribus, l. Nupta D. eodem, l. Eum qui 18. §. Et si nupta D. de Iniurijs l. 1. Codice In ius vocando, l. Cum te. 10. Cod. de Nuptijs, l. 1. & 2. Cod. de Uxoribus mi- litum cum multis alijs, qua citat Pi- chard. in repetitione, l. 3. Cod. Murile- gul. lib. 11. numer. 15. & 84. Thomas Valasc. diēt. allegat. 29. num. 10. Ti- raquel. d. cap. 18. num. 20. vbi plura cumulat. Gomez. l. 79. nu. fin. Palacot. de not. & spur. cap. 61. nu. 2. Padill. in l. Naturalis, Cod. de Prescriptis ver- bis num. 7. Ergo, quemadmodum mulier seipsam tradendo viro, eius conditionem accipit, ita etiam fi- lij, patris, non matris conditionem debent accipere, vt late ratiocina- tur in materia Baldus in l. fin. C. de Seruis fug. Deinde, quia receptum est, solum quoad status conditio- nem, filios matrem sequi condi- tionem, l. ultim. Cod. liberali causa. l. Partum Codice Reuendicatione, l. Partum D. Usuris cap. ultim. de Ser- uis in ord. cap. vnic. de Natis ex li- bero

Henricus Gijun d. 27. m. 35.

bero ventre, quod speciali favore libertatis introductum est, ut ex alijs prosequitur Pichard. dicto loco, à numero 91. Sanches lib. 7. de Matrimon. disput. 24. num. 5. Ergo, quoad alia, patrem sequuntur.

234. Ultimo, quia pater filios habet in potestate: mater vero minime, ut patet ex l. Mulierem §. C. de Adoption. lege Nulla femina D. suis, & legitim. principium, & §. ultimo Inst. de Patria potest. Pinel. in rubrica de bon. matern. 2. part. num. 9. Ascari. de patria potest. capit. 5. Molin. disputatione 227. Costa cap. Si pater verbo, habens, num. 1. post Pichard. & Mynsing. in dicto §. fin. & d. principio numero. 6. nam quomodo alios potest habere sub potestate, si semper subest alterius potestati, Turturet dicto lib. 1. c. 6. Ex quibus iuncta d. l. Exemplo C. de Decurionibus lib. 10. Resolunt supra citati cum Curtili 4. part. de nobilit. n. 228. non valere Statutum, per quod constituitur, ut filij sequantur conditionem maternam cum glossa ultima ibi, & favere videntur verba d. l. Exemplo (ibi neque vlla promote Prouincia.) Quibus Imperator damnare videtur consuetudinem contrariam, facit l. Non tantum §. Illiensibus, ubi Glossa verbo, non sint, in fine D. excusatio tutor. Deinde, quia vnus ex principalibus effectibus patrie potestatis, ut supra diximus, est, ut paternam, & non maternam sequantur familiam, etiam quoad honores, & nobilitatem glossa Verbo, potestatem, in cap. 2. de Conuer

sione coniug. per textum in §. 1. Inst. de legitima agnatorum successione: cum ergo effectus patrie potestatis à iure naturali descendat, Pinel. in rubr. de Bonis Maternis 1. part. à num. 8. per legem civilem, seu statutum, tolli, nequeunt, §. Sed naturalia Inst. de iure nat. get. &c. Ultimo, quia filius est pars corporis patris, l. Scimus §. Cum autem, Cod. Agricolis, & censitis lib. 11. quae necesse est, ut sui totius conditionem sequatur, arg. l. Quae de tota D. de Rei vend. cap. Quo iure 8. dist.

Sed merito contrarium defendunt Decius in cap. Nouit. de Iudicijs, quem sequitur Tiraq. d. capit. 18. numero 23. Auiles ad Edicta praetorum glossa 1. nu. 9. Otalora d. cap. 2. numero 7. post Palat. in Rubrica §. 32. Sarmient. lib. 1. Selectarum cap. vltim. ad fin. Paz in proemio legum Taurinum. 116. Sanches d. disputatione 24. num. 2. qui omnes recte affirmant, de iure filium à solo patre nobilitari, sed posse per statutum legitimi superioris effici, ut filij maternam conditionem, quoad honores, gentilitia armorum, delationes, ceterasque dignitates, sequantur, prout, quoad statutum libertatis, supra dictum est, & quoad ascriptitium statum probant l. Nati. 29. C. de decurionibus lib. 10. leg. Hi, qui C. de Murilegulis lib. 11. l. Ex ingenuo 4. C. de Agriculis. & Macipys domin. eode lib. 11. Pichard. d. l. 3. n. 13. Ergo similiter efficere potest, ut, quoad praedicta, matris, & non patris conditionem sequantur. Deinde ostenditur manifeste ex eo, quia in hac

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

materia totum dispositum est iuris humani, Nec aliqua lex naturalis per humanam constitutionē offenditur: ergo quemadmodum Iuris ciuilibus constitutio iubet, vt filij paternam lineam sectentur, ita principis supremi statutum iubere potest, vt maternam imitentur, ex l. 1. & vltima C. de legib. c. Proposuit de Coess. prab. Petrus Greg. in Rubrica de Rescript. cap. 11. & sequentibus Morla de legibus q. 2. & in nostro Regno Lusitania, ita est constitutum per Ord. in lib. 5. tit. 92. §. 4. Cabed. 2. part. decisione 73. n. 4. in qua Ordin. expressse cauetur nobiles posse assumere Nomē, arma, gentilitia, & omnes honores, & dignitates ex sanguine materno, quę resolutio optime cōprobatur ex resolutis per Turturet lib. 1. de Nobilitate cap. 6. Vbi late defendit maternam nobilitatem, & illam paternæ exæquare contēdit. Nec contrarium euincit d. l. Exēplo, in fine, quia licet ibi improberetur consuetudo contraria, tamen id non tollit, quominus princeps Supremus contrarium determinare valeat, prout facit Legislator Lusitanus dicto loco, & potest cōsuetudo ex noua, & rationabili causa, contrariū statuere, iuxta notata ad cap. vltimum de Consuetudine, l. de quibus D. de legibus. l. 2. C. quę sit longa consuetudo, Soares tom. 8. de legibus lib. 77. c. 8. Valasc. 2. tomo consult. 162. à num. 9. Fernandes de Otero. selectarum cap. 1. Mascard. conclud. 423. Idemque per priuile-

gium effici potest, si à principe supremo concedatur, quia est lex priuata cap. Priuilegium 3. distinctione, & requirit eandem potestatem in concedente iuxta notata per eundē Soares d. loco lib. 8. c. 26. Nec ratio vltima supra posita contrarium suadet, quia licet filius dicatur pars corporis paterni; tamē id non tollit, quominus statutum, seu lex legitimi superioris cōtrarium valeat disponere, maxime cum negari nequeat, quod ex nobilibus, & generosis Matribus multoties in filios 228. diriuentur proprij nobilitatis effectus, ipsosq; ad virtutem prouocet materni sanguinis participatio, vt constat ex loco Poetæ 11. Aeneidos.

Genus huic materna superbum
Nobilitas dabat, incertum de patre
ferebat.

Et Ouidij primo Faistorum
Hinc fuit Euander, qui quanquam
clarus utroque

Nobilior sacra sanguine matris erat.
Et alibi passim, vt ex Papinio, & alijs refert Pichard. supra num. 14. & hanc partem inuauat textus in cap. Venerabilis de Præbendis, ibi, Nisi nobilem, & ab utroque parente illustrem, ideoque Rainucius de quo in cap. Rainucius de testamentis de nominabatur de Cleramatre sua vbi Guilthermi nu. 12. in principio, Et Christus Dñs voluit vocari Filius Dauid, secundum Maternam generationē, vt ait textus in d. cap. Nouit de Iudicijs Otalora dicto. capit. 2. numero 7.

Cassane

Cassane. part. 8. considerat. 8. facit textus in l. 1. versiculo nisi forte D. ad Municipalem, & Luca. 1. ibi quia nemo est in cognatione tua, &c. Questionis tamen est materia, Vtrum Ordinatio supracitatis locis, & similia statuta procedant, etiam casus quo mater nobilis, & illustris nubat plebeo, & ignobili, negant comuniter Doctores, vt per Iason. in l. 1. num. 18. D. de Verborum, Palatius in repetitione rubricæ §. 32. nu. 3. Auiles d. glossa 1. num. 8. Viuius 1. tom. opinione. Paleot de Nothis cap. 16. num. 3. Pichard. in dicta repetitione num. 15. Fab. in Cod. lib. 9. tit. 28. definitione 17. Mouentur precipue, quia Mulier, quantumuis nobilis nubens plebeo, & ignobili, ipsius conditionem sequitur, iuxta l. 1. Mulier C. de dignitatibus lib. 12. l. Famina 8. in principio D. de Senatoribus. l. Nupta 12. D. eodem titulo l. 1. & 2. C. vxoribus militum. l. Mulieres C. de incolis lib. 10. l. Unica C. mulieribus in quo loco quod merito effectum est, propter illam mutuam corporum traditionem, de qua in cap. Quos Deus 32. quest. 4. & mutuam societatem diuini, & humani iuris leg. Aduersus Cod. de crimine expilat hereditatis, quod etiã lege Romuli constitutum fuisse anno. 1. ab vrbe condita ex Liuiio, & alijs refert Petrus Greg. syntagmat. lib. 9. c. 13. n. 19. Tunc sic arguunt prædicti auctores, matres in filios transfundere nequeunt nomina, arma, gentilitia, nobilitatem, & similia, quæ iam

amiserunt per matrimonium, quia nemo dat, quod non habet. cap. Quod autem ad fin. de iure patronat. ergo etiam stante Ordinatione in filios transferre nequeunt, quod iam non habet, sed amiserunt. Maxime, quia Ordinatio prædicta, solum remouet iuris impedimentum, quod impediēbat, vt filij matris conditionem sequerentur, sed non redintegrauit ipsis, honorem, nobilitatem, gentilitia, & similia iam perditata, nec in hoc casu per subauditos intellectus admittenda est iurium correctio, in materia odiosa, quando contrarium perius commune est dispositum argumento l. Quod vero D. de legibus.

Sed adhuc præceptores nostri ad d. cap. Rainucius probabiliter defendunt contrarium per Ord. dicto tit. 92. §. 6. in illis verbis, (nã sendo fidalgos, nem netos de fidalgos, da parte de seus paes, ou mães) dum Ordinatio ad effectum, ne nobilitas in filios, & descendentes transferatur, requirit ne ex utroque latere sit filius, aut nepos personæ nobilis, aut illustris; sic plane significans, quod si ex aliquo latere habuerit auum nobilem, & illustrem dicetur talis, nã etiam si ex persona matris non hereditet nobilitatem, quam per matrimonium amisit, tamen sublata de medio persona matris, accipiet nobilitatem à persona Aui, cuius nepos est, prout in Materia successionum superiorum diximus infra, vt in terminis l. Emancipatum 7. §.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Ultimo D. de Senatoribus, leg. 3. D. de interd. & relegat. Fab. in Colib. 9. tit. 28. definit. 14. Nec fundamēta contrariæ communis aliquid faciunt, quia fatemur filium non denominari nobilem ex parte matris, prout est filius ipsius matris, quæ nobilitatē amisit, sed à persona Aui, cui ignominia filix nocere nequit, & supponit *Ordinatio supra dicto §. 6.* quæ non solum statuit, vt filij conditionem maternam sequerentur, sed vltius, vt ex persona Auorum nobiles reputentur, sublato matris impedimento, ideoq; eis nō officit radix infecta. Nec retento hoc sensu extenditur *Ordinatio*, quia licet verum sit, ipsam esse correctoriam iuris communis, tamen proprietas verborum (quæ adhuc in *Materia odiosa* seruat. l. Cū lege 26. D. de testamentis) aliter saluari nequit, vt aperte ex ipsis apparet.

241. Constat ergo ex supradictis nobilitatem descendere in filios legitimos naturales ab vtroque latere, siue ex linea paterna, siue ex linea materna, in nostro Regno. Videntum nunc est, Vrum adoptiui gaudeant parentum nobilitate, & affirmatiuè respondendū erit, per textū in l. Senatoris filius 6. l. Liberos. 10. D. de Senatoribus. l. Cum adoptiuum. 4. C. de Decurionibus. lib. 10. Robles lib. 2. de representatione cap. 9. nu. 12. Vbi non solum legitimi naturales, sed legitimi tantū, id est adoptiui dicuntur filij Senatoris, & decurionis, facit illud *Ouidij 4. Fastorum.*

Hic ad te magna descendit origine mentis. Et fit adoptiua nobilitate tuus. Citat *Tiraquel. d. cap. 15. num. 5. in principio; Pichard. in d. repetitione nu. 15. & antea Raynaldus Gallus in comprehensorio feudali, tractatu de nobilitate, & quauis Tiraquel. supra nu. 6. cum Bono de Curtili tract. de nobilitate. 4. part. numer. 12. quem sequitur Turturet de nob. lib. 1. cap. 7. versiculo adoptiuos, existiment in filium adoptiuum non descendere patris nobilitatem, quæ dicitur qualitas, seu dignitas proueniens à conuulsione clari sanguinis à parentibus originem ducens, in liberos legitimos per carnem continuata, quæ verba in adoptiuis non verificantur, vnde succedit regula cui non conueniunt verba, nec etiam dispositio. l. 4. §. toties D. de damnā infecto. l. 3. §. Hac verba D. de negotijs gestis, quauis enim negent ex adoptione clariores fieri prædictos filios, quod post ipsos etiā sequitur *Otalora. 2. part. tertia principalis cap. 3. n. 5.* falluntur tamen, quia licet attempta rei veritate non verificentur verba definitionis in prædictis filijs, tamen si ciuilitate considerentur, attenda fictione, quæ facit, vt prædicti filij considerentur nati ex proprio corpore. l. Adoptio 26. D. de adoptionibus, necessaric fateri cogentur, istos gaudere paterna nobilitate, vt supra resoluiimus.*

Sequitur

243. Sequitur, ut agamus de naturalibus, utrum nobilitas paterna ad illos descendat, & quod non gaudeant paterna nobilitate, tradunt communiter Doctores, ut per Bart. & Bald. & Corneum in l. ultim. C. de Verbor. signif. Alexand. & Immola. l. Ex facto §. Si quis rogatus D. ad Trebellianum, Decius in consil. 85. Guilhelm. in cap. Rainucius eodem verbo. nu. 41. Bonus de Curtili. 4. part. de Nobilitate à num. 3. refert, sed non determinat. Ot alor. eodem tractatu 2. part. principalis cap. 3. nu. 3. & tenet Garcia de nobilitate glossa 1. §. 1. num. 46. ad finem. & glossa 20. num. 36. Tiraq. à nemine relatus cap. 15. num. 10. Turturet. lib. 1. de nobilitate cap. 7. versiculo restat. tertia, qui cum Tiraquel. affirmat nobilitatem non descendere ad naturales, seu nothos, quos vulgo, Bastardos, appellamus, cum Bald. in l. Cum legitima D. de statu hominum, ultra alios Peregrin. de fideicommissis artic. 22. num. 84. tum ex regula dict. §. Si quis rogatus, ubi appellatione filiorum naturales non continentur, quando pater erat nobilis, tum ex l. Generaliter §. Cum autem Cod. instit. & substitutionibus, tum etiam, quia sordes, & humiles non debent inter præcipuos nominari. leg. Humilem Cod. de inceptis nuptijs, idem Bald. in cap. Innotuit de electione colun. ultim. & in leg. Cum antiquioribus quaest. 8. C. de iure deliberand. ubi non solum affirmat Bastardos, non potiri nobilitate, vel dignitate parentum,

sed etiam non euitare pœnas viles statutorum, sequitur Antonius in c. Per venerabilem, qui filij sint legitimi, plures citat, & sequitur Tiraquel. à d. num. 10. cum sequentibus, & infinitis relatis ita resoluit Matienço in rubric. tit. 1. lib. 5. num. 126. Fab. dicto tit. 28. definit. 20. Aegidius de iure honestatis articul. 13. num. 43. Mendes de Castro in praxi lib. 5. cap. 1. §. 5. n. 65. Sanch. lib. 7. disp. 24. num. 1.

Contrariam tamen sententiam, imo etiam de iure Communi nobilitatem parentum extendi ad naturales, tenet Gom. l. 79. n. 6. in medio, 244. & saltem attenda lege Castellæ, tenet Ot alora d. num. 4. Spino de testament. gloss. 16. à num. 24. per l. 9. tit. 8. lib. 5. recopilationis. l. 1. tit. 11. part. 7. l. 2. in fin. tit. 21. part. 4. ubi Azeued. gloss. amiga, Cevalhos quaest. 2. nu. 49. Fortun. de ultimo fine illatione 8. Cou. de sponsalibus. 2. p. cap. 8. §. 4. nu. 2. Lara in leg. Si quis à liberis D. de liberis agnoscendis in principio num. 88. Padilha in leg. Naturalis D. de præscriptis verbis. num. 10. Azeuedo qui alios refert, l. 10. tit. 8. lib. 5. recopilationis à num. 51. sequitur Phab. decis. 55. num. 10. post Gammam decis. 312. num. 4. Valasc. de partitionibus cap. 13. num. 172. ubi agebatur de nobilitate filij naturalis, equitis, & fuit iudicatum ipsum gaudere nobilitate paterna, & cōsequēter nepotē ex tali filio, nec filios naturales ex prædictis succedere eis inuitis posse, iuxta terminos Ord. d. lib. 4. tit. 92. & de iure Castellæ ita resoluit Matien-

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

*Matienço in d. rubrica num. 127. & iterum repetit, l. 9. tit. 8. glossa 8. in principio, licet limitet, quoad alios honores per l. 3. tit. 15. part. 4. vbi Gregor. verbo, las honras, Sanches lib. 7. disp. 24. num. 1. & videtur similis lex Regia lib. 2. tit. 35. §. 12. vbi excludit hos naturales à successione bonorum regie Coronæ, quasi ad reliqua illos admittat, & sic ad nobilitatem paternam, adde *Molin. de iustitia disput. 173. vers. possumus vero, quem sequitur Castilho tom. 4. cap. 22. num. 152.**

In hac contrarietate dico cum *Fabro supra*, de iure communi verior rem esse opinionem communem priori loco citatam, contra *Gom. d. n. 6.* & supra citatos, de iure tamen Castellæ cōtrarium esse obseruandum, vt fatentur omnes Doctores pro secunda sententia, supra relati, & de iure huius Regni, etiam obseruanda est hæc secunda sentētia, quæ filijs naturalibus nobilitatem paternam concedit, per *Ordin. lib. 5. tit. 92. §. 4. ad fin. ibi, (& os Bastardos, haõ de trazer as armas com quebra de bastardia iuneto §. 5. vbi lex Regia concedit Bastardis, seu naturalibus, vt possint arma agnationis, suæ portare, maculata tamen nota illegitimitatis, frustra sane eis concederet lex Regia, vt armorum insignijs vti possent, nisi priuilegiū nobilitatis ipsis concederet, ratione cuius arma portare possent, iuxta d. Ord. in principio, maxime cum de iure cōmuni Bastardi illa*

portare non valeant, vt post supra citatos, probat *Aloisius Riccius in Collect. decisionib. Collect. 1062. ad fin. Mol. lib. 1. cap. 4. num. 47. Garcia de expensis cap. 3. num. 21. Gutier. ad §. Sui Institut. de heredum qualitate, & differentia à num. 189. Spino d. glossa 16. num. 26. Farinac. in praxi tom. 1. quaest. 13. num. 53. Cald. cons. 9. n. 52. cum multis alijs ab eis relatis, cum ergo nostra Ordinatio Regia illis concedat, vt arma portare possint, necessario etiam eis concedit nobilitatem, quæ est necessarium antecedens ad illa, argumento l. Ad rem mobilem D. procuratoribus. l. Illud D. de acquirenda hered. leg. Quidam consulebant D. de re iudicata, ita ex *Ioanne Raynucio in tract. nobilit. 1. part. quaest. 3. tradit Tiraquel. cap. 2. num. 12. Vide qua Fab. dict. tit. 28. definitione 27.**

In nostro regno extra cōtrouersiam est, quod naturales etiam matris nobilitatem capere possunt: nā attento iure communi hæc quæstio otiosa est, quia filij, nō matris, sed patris conditionem sequuntur, vt supra diximus, & cum paterna nobilitate gaudere non possint, iuxta opinionem supra scriptam, nec etiam maternam assumere valebant, contra ipsius iuris Ciuilis dispositionem; at vero attento nostro iure Regio, cum maternā familiam sequi possint, consecutiue dicendum est, ipsos posse iuuari materna nobilitate, si mater nobilis sit, nec aliunde nobilitatē amiserit, quod

quod notandum dicunt, pro intellectu *Ordinationis d. lib. 5. tit. 92. §. 4.* Nec usque adhuc ab aliquo Regnicola scriptum legisse memini; Nec oblitabit, quod mater videtur amisisse nobilitatem luxuriose vivendo argumento *l. Senatoris filia, ubi notant communiter Doctores de ritu numptiarum. leg. Palam D. eodem titulo, quia illa iura loquuntur, quando mater meretricio more lucrum publice faciebat, non autem, quando semel, vel iterum in ordinatè se gessit, peccando in corpus suum, tunc enim, non amittit nobilitatè, iuxta mentem Costa cap. si pater. glos. legavit, nu. 39. Decian. lib. 3. tract. crimin. cap. 7. num. 11. Phabus dicta decis. 55. num. 9. tom. 1.*

247. Sequitur discutere circa spurios, an aliqua gaudere possint nobilitate, & de iure Communi assertio est negatiua, apud omnes scribentes in materia nobilitatis, ex eo, quia spurij censentur personæ abominabiles, iuxta *Authenticam Ex complexu Cod. de incest. nuptijs, & hi nunquã includuntur sub cõditione (si sine liberis) iuxta l. Ex facto. §. Si quis rogatus D. ad Trebellian. leg. Generaliter §. Cum autè C. inst. & substitutionibus, ubi notant communiter scribentes, Bart. num. 4. Rojas success. cap. 15. Padill. leg. Cum acutissimi. Cod. de fideicommissis num. 37. & in nostris terminis Bonus de Curtilli. 4. part. de nobilitate num. 6. & sequenti. Chassaneus part. 11. considerat. 15. Tiraquel. d. cap. 15. à nu. 14.*

Ocalora dict. 2. part. tertia principalis cap. 3. num. 3. ubi adducit textum in l. Generaliter §. Spurios D. de decurionibus, quem textum etiam citat Bald. in l. Cum legitima D. de statu hominũ, fed non multũ facit, Garcia glossa 1. §. 1. num. 61. & glossa 21. num. 19. latissimè Azevedo l. 10. titul. 8. lib. 5. num. 51. ad fin. Phabus tom. 1. decis. 55. numer. 8. versiculo supradicta, per textum in l. Ex libera Cod. suis, & legitim. l. Eius qui D. ad Municipal. glossa in Clement. prima de Baptismo, Faber ad 9. lib. Codicis definitione. 20.

249. Nec obstat *d. §. Spurios*, quia textus ille supponit, spurios alias capaces esse, scilicet ex nobilitate acquisita proprijs meritis, nõ autem ex nobilitate paterna, quæ ad ipsos transire non valet, iuxta proximè dicta, ideoque vitium spurietatis, illos non inhabilitat, ad decurionatus dignitatè, & hic est sensus *d. §. Spurios, ut latè tradit Valas. cõsult. 17. Molin. tom. 4. disputat. 11.* Constito ergo quod de iure Communi spurij non habent nobilitatè hereditariam, propter odium paternum, tum etiam, quia supra resoluius, naturales de iure non hereditare nobilitatem paternam, à fortiori idem in spurijs resoluen- dum erat, propter maiorem execrationè, qua ipsum ius istos persequitur, iuxta dicta *Authentic. ex complexu Cod. de incest. nuptijs, iuncto corpore unde sumitur cap. ultim. 15. quest. 7.*

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Videndum tamen est, vtrum, saltem de nostro iure regio, aliqua potiantur nobilitate, quod maxime conducit ad *Ordinat. lib. 5. tit. 92. §. 4. & §. 7.* vbi lex regia indistincte bastardis concedit prærogatiuam nobilitatis, quibus verbis etiam spurios comprehendere videtur, quia quantumcunque materia sit odiosa, semper verba sunt verificanda in suo significato totali, per textum in *leg. Cum lege, D. de testamentis, vbi late prosequitur Iason. Barbosa in Rubrica de solut. matrim. part. 4. num. 47. Castell. tom. 4. cap. 39. à principio, post Tiraquel. in l. Si vnquam in prefatione à numer. 119. Conar. lib. 1. var. cap. 10. num. 7. & 2. parte de sponsal. cap. 8. §. 8. num. 8. Gutier. lib. 1. Canoniarum cap. 34. num. 37.* Ergo cum spurij sint bastardi, vt patet, & in eis verificentur verba prædictæ Ordinationis: fit consequens, quod de nostro iure regio nobilitatem obtinebunt, sicut, & naturales, de quibus non est contentio apud nostrates, vt supra resoluiimus, quæ pars non caret probabilitate, si ad verba d. Ordinationis vtroque respiciamus, quæ solum distinguit bastardos, à legitimis, in eo, quod nobilitas legitimorum, cum recto ordine naturæ procedat, ideo arma directa portare possunt: at vero illegitimorum insignia, cum nota, & macula illegitimitatis illuminari debent. Nec separat naturales, ab spurijs, maxime, cum apud plures

nationes detur simile statutū, prout de Subaudia testatur. *Fab. lib. 9. Codicis, titul. 28. de dignitat. & nobilit. diffinit. 27. Rayner. de nobilitate, quest. 2. quinta principalis. Tiraquel. de nobilitate, cap. 15. num. 25. vbi etiam testatur seruari in Francia, & in Regno Granatensi Couarru. de sponsal. 2. part. cap. 8. §. 4. num. 4. Marta de success. legali. quest. 17. articul. 1. numer. 8. Raudensis de analogis capit. 30. à numer. 175. cum multis alijs, quos ipsi referunt.*

Sed adhuc existimo, spurios nō gaudere parentum nobilitate, excepto priuilegio, de iure nostro regio, quia licet negari non possit prædictam Ordinationē supradictis locis nobilitatem paternā extendisse ad bastardos, tamen ad spurios nō extendit, ratio est, quia spurij sunt quammaximè odiosi omnibus legibus, iuxta dictā Authenticam *Ex complexu. C. de incestis nuptijs, iuncto corpore vnde sumitur, in Authētico Quibus modis naturales efficiantur sui, §. final. collatione 7. cap. vlt. 15. quest. 7. Paleot de Noth. cap. 27. num. 27. Spin. de testament. gloss. 1. numer. 6. à principio maxime. num. 7. Ordin. lib. 4. tit. 93. ita vt, in genere illegitimorum, seu bastardorum sint species qualificata, quæ regulariter sub verbis generalibus non cōprehenditur, iuxta leg. *Obligatione generali. D. de pignoribus, de qua Alfani collect. 805. Mercard. de Probat. conclus. 125. Gabriel com un.**

comun. titulo de Regulis iuris concl. 12. Trentacinq. variarum, libr. 3. titulo de verborum obligat. resolutione 4. Aegidius in leg. Ex hoc iure tomo 2. cap. 12. claus. 13. num. 5. Barbof. in l. Comperit. C. Præscription. trig. à n. 163. Ma ime cum lex regia, etiam respectu naturaliū sit odiosa, & procedat contra regulas iuris ciuilibus, vt supra diximus, ac per consequens, quoad fieri potest, restringēda est, argumento Regulæ, Quæ à iure communi, de regulis iuris lib. 6. l. Quod vero. D. de Legibus; quam resolutionē confirmat eadem Ordinatio d. loco. §. 7. ibi (Eos bastardos, postea q̄ legitimados se jāo nāo sepoderāo chamar de Dom, ainda que de direito lhe puder a pertēcer, se de legitimo matrimonio foraō nascidos) vbi lex ait, gentilitiū Dom, etiam legitimatis non cōpetere, quod est vnum de præstātoribus nobilitatis. Constat ergo legitimatos, apud nos, solum esse spurios, propter natiuam incapacitatem: igitur ex mente dictæ Ordinationis, nobilitas parentum spurij non communicatur; Nec potest replicari de dicto §. 4. & 5. vbi Ordinatio bastardis arma, & nobilitatem concedit, & d. §. 7. etiam vsa est eodē verbo, bastardos, quasi tam spurij, quàm naturalibus cōcedat nobilitatem, quia, vt modo resoluiimus, spurij sunt species magis qualificata, & non possunt comprehendi sub generalibus verbis legis, nisi expresse denominentur, ac ita tollitur fundamen-

tum contrarium, quod confirmatur, ex Ordinatione antiqua. lib. 2. titul. 37. §. Item, vbi repellebat expresse spurios, per quam declaranda sunt verba. d. §. 7.

Denique, ne in hac materia aliquid intactum relinquatur consequēter querim⁹. An spurij ex parte matris nobilis possint, iure Regio, habere nobilitatem? Dubiū facit, quod spurij maternam cognationem de iure sequuntur, iuxta leg. Modestinus l. Si spurius D. Unde cognati, notatur. ad leg. Si qua illustris Codic. Ad Orficianum, vbi notat. Ioannes Baptista Caccialupus, à num. 69. & sequentibus, & nos infra dicemus: ergo, cum lex Regia concedat filijs posse nobilitari ex utroque latere paterno, & materno, fit consequens dicendum, posse nobilitate materna fieri.

Sed præceptores nostri ad c. Rainutius in principio tenent contrarium, & merito, quia spurij de iure, nullam habent nobilitatem, vt supra diximus cum glossa in Clementina prima de Baptismo, verbo, liberi, per textum in leg. Cum legitima D. Statu hominum. glossa in leg. Filium eum diffinimus D. de his, qui sunt sui & cetera. Nam hæc copula, ex qua filij spurij nascuntur, semper ignominiosa dicitur ipsi matri. d. l. Si qua illustris Codic. Ad Orficianum, Paleot. dicto numer. 8. Spino. septimo dictis locis: ac proinde illis nobilitas concedenda non est, facit Ordinatio. d. §. 7. in prædictis verbis,

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

bis, vbi illis denegat nobilitatem, quæ in vtroque parente intelligēda est, iuncta alia Ordinatione antiqua, lib. 2. tit. 37. §. Item, Vbi in spurijis aperte loquitur, nec aliquid facit, quod spurij habēt ius cognationis, per iura supraddicta, quia ius illud solū consideratur, quoad succedendi ordinem, non autē quoad nobilitatem, quam de iure à matribus accipere nequeunt, nec de iure Regio illis indulgetur.

254. Restat agere de his spurijis, sed legitimatis, scilicet per principis rescriptum, vtrum potiantur vera nobilitate? Quæ quæstio cōtrouersa est de iure communi; & partem negatiuam, videlicet, quod legitimatus, non censetur legitimatus ad honores, & nobilitatē, ex Antonio de Rosellis in tractatu legitimatio. tradit Otalora d. 2. part. 3. principalis c. 3. n. 4; Sed ego, facta deligēti indagatione in lib. Antonij de Rozellis, non inueni ipsum dixisse, Sed scripsit Bald. n. c. Per tuas versi. Quæro in honoribus, de Maiorit. & obedient. Alexand. in l. Ex facto §. Siquis rogatus D. Ad Trebellianum, Tiraq. de Nobilitate cap. 15. à nu. 17. quam opinionem de iure veriorē, & magis communem testatur, Gutierrez in d. §. sui n. 188. ad finem Greg. l. 4. tit. 15. part. 4. glos. 11. quia legitimatus adhuc remanet cum cicatrice illegitimitatis, nec in feudo succedere potest, iuxta textum, in cap. 1. §. Naturales, Si de feudo defuncti contentio sit inter dominum, & agnatos,

vt tenet Rochus de iure patronat. verbo, (cōpetens) quæst. 1. Lambert. eodē tract. lib. 1. part. 2. quæst. 2. artic. 29. nu. 10. Peregrin. de Fideicommissis. arti. 23. n. 11. Menoch. lib. 4. præsumptione 79. numer. 27. Molina lib. 3. de Primogen. cap. 2. num. 8. alter Molina, disput. 475. num. 1. Gail. obseruatione 142. num. 14. Borrellus. in Summa tit. 34. num. 346. Scaccia de Iudic. lib. 2. cap. 9. num. 742. quia feudum est honor, & beneficium: igitur inferunt supracitati, spurius legitimatus non consequitur nobilitatem paternam.

Sed merito contrariam sententiam, etiam de iure communi, tenent plures, & acerrime defendit, glossa verbo, legitimi, in cap. Tanta, qui filij sint legitimi, Bonus de Curtili tractatu de Nobilitate, 4. part. nu. 19. & tribus sequentibus, Paris. lib. 4. cons. 58. numero, 20. quos refert, inclinando ad illam, Tiraquel. dicto cap. 15. num. 20. addo Roland. consil. 67. num. 18. lib. 3. Biret. consil. 39. n. 13; Peregr. d. artic. 23. nu. 12. Et postea defendit Garsia de Nobilitate, glossa 21. num. 9. & sequentibus, Duenhas Regula 69. Ceruantes in l. 12. Taur. num. 129. Cenal. q. 2. num. 43. Ex eo, quia legitimatus nanciscitur omnia iura legitimorum, vt infra dicemus, per textum in Authentico, Quibus modis naturales efficiantur legitimi, §. Si liceat. collat. 6. Authent. Quibus modis naturales efficiantur sui, §. Illud, & §. Si igitur, & §. Reliqui collatione 7. lege. Cum quis ad

ad finem C. Naturalib. liberis §. Quibus Inst. de hereditatibus, quæ ab intestato deferuntur. Et confirmatur, quia hoc quod est filios nasci legitimos, dependet ex approbatione legis humanæ, argumento l. Filium eum diffinimus, ubi notant communiter Scribentes D. de His, qui sunt sui, vel alieni iuris, iuncta l. Legitima D. de pactis, Garfia d. glossa 21. numer. 16. Duenhas regula 345. Mascard. de probationibus conclus. 788. Gabriel. tit. de presumptionibus conclus. 14. Menoh, casu 89. & lib. 6. presumptione 53. Gom. l. 9. num. 2. Valas. consult. 134. num. 3. Couar. desponsalibus, 2. part. c. 8. §. 3. n. 8. Palæot. de Nothis, & spuris, cap. 22. Fulvius de probationibus lib. 2. cap. 4. num. 24. Mena ad Gammã decisione 152. Ergo, cum princeps possit, iuris ciuilis, & humani impedimenta procreare, ita potest legitimando tollere, argumento regula Nihil tam naturale, D. de Regul. iuris., Et fere in terminis scribit Peregrinus de Fidei commissis articulo 23. numero 32. & 50. Castillo tomo 4. capit. 22. à numero 36. & sequentibus: Ergo, quemadmodum, si filius nasceretur legitimus, potiretur propria nobilitate parentum, ita similiter legitimati illa gaudere debent; Deinde, quia in his, quæ sunt iuris, fictio operatur secundum veritatem, Ut tradit Bartol. in lege Si maritus §. Legis D. de Adulteris, Jason in Repetitione leg. Si is, qui proemptore, de Usucapionibus, numero 153. Peregrinus dicto numero 40. Si-

cut ergo, si esset natus legitimus, esset vere nobilis, ita per fictionem legitimacionis, nobilitatem de nouo nanciscitur, & hæc pars verissima est, secundum Iuris ciuilis principia, facit dicta leg. 12. Tauri. in fine, l. 20. titul. 11. lib. 2. recap. ubi late Azued., & statim dicemus.

Neque, hac parte retenta, obstant supra posita fundamenta, pro prima opinione, quia, post legitimacionem legitimi superioris, filius legitimatus in nihilo differt à filio legitimo, vt supra diximus. Nec labe naturalis ei obesse potest, vt Doctores nostræ sententiæ bene contendunt. Nec obstat, d. §. Naturales, quia ideo ibi legitimatus non succedit, quia ius illud feudale consuetudine introduxit, vt solū nati ex legitimo matrimonio succederent, sub qua dispositione filius naturalis, nec spurius, quantunuis legitimatus, non succedit, vt optime ex communi scribentium sententia, resoluit Peregrinus. d. artic. 23. num. 48. Molina lib. 3. cap. 3. nu. 31. Garfia dict. glos. 21. nu. 21. Matiensol. 21 titu. 8. lib. 5. recapilat. nu. 8. cum alijs supra relatis.

Et in nostro Regno de plano procedit hæc sententiã affirmatiua, ex cõmuni forma, & cõsuetudine legitimacionũ, quã scribit, Caminha de Forma contractuum in fin. ibi (& outro si quero, & outorgo, que o dito. N. haya à nobreza, & priuilegios della, que per direito commum, Ordenaçõens, & vzanças de meus

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Reynos hauer deueria, se de legitimo matrimonio nascido fosse, nāo embar-
gante qualesquer leis, Ordenaçōes, De-
cretos, Costumes, Constituiçōes, &c.)
Idem item volo, & concedo, vt
dictus, N, obtineat nobilitatem, ip-
siusq; priuilegia, quę de iure cōmu-
ni, Ordinationibus, & consuetudi-
nibus meorū Regnorum, sibi pos-
sent cōpetere, si de legitimo ma-
trimonio fuisset natus. Non obsta-
tibus quibuscunque legibus, Ordina-
tionibus, Decretis, Consuetudi-
nibus, Statutis, quę ei obesse pos-
sint, nam omnia pro expressis vo-
lo haberi, &c. Vnde dubitandum
non est, legitimatos in nostro Re-
gno Lusitanię, frui propria, & ve-
ria nobilitate, vt patet.

De iure Castellę maxima est
controuersia apud Hispanos, Vtrū
legitimati consequantur nobilita-
tē? Affirmatiuam tenent, (siuentes
in l. 12. Taur. num. 18. Osorius in
leg. Cum legitima D. de statu hominū
à num. 4. sequitur Gutierrez ad §. sui
Inst. de hered. qualit. & differentia
num. 188. refert Azuned. l. 10 tit.
8. lib. 5. Recupilat. nu. 47. & ibi Ma-
tienco glossa 8. Cevallos commun. con-
tra cōm. quęst. 2. à num. 43. Mouen-
tur, quia legitimatus per rescriptū
principis, reputatur vere, ac proprie
legitimus, vt supra probatum est:
Ergo, quemadmodum legitimus
succedit in parētum nobilitate, ita
etiam legitimatus, in ea succede-
re debet: Deinde pro hac parte
facit, l. 4. tit. 15. part. 4. ibi (Y han ro-

das las honras, y proes, que han los hijos,
que nacen de casamiento dere cho id est
obtinēt honores, & priuilegia, quę
obtinēt filij nati ex legitimo ma-
trimonio, & in leg. fin. illo tit. & par-
tita sic habetur (Y aun le nace otra
prol, de la legitimacion, que pueden ser
cabidos a todas las honras, y a todos los
hechos temporales, tãbien como los otros
hijos, que nace de las mugeres legitimas)
Item aliud commodum ex legiti-
tione consequētur, vt admitti pos-
sint, ad omnes honores, & actus,
ad quos admittuntur nati ex legiti-
mis vxoribus. Et melius probatur ex
l. 12. Tauri ad finē, quę trãscripta est,
l. 10. tit. 8. lib. 5. Recupilat. ibi (Pero
en todas las otras cosas, assi en succe-
der a los parientes, como en las honras,
y preeminencias, que han los hijos legi-
timos: mãdamos, que ninguna cosa dif-
fiera de los hijos nascidos de legitimo
matrimonio; Id est, in successione
transuersalium, & in honoribus, &
dignitatibus, nihil à legitimo dif-
ferant. per quę, ita tenent supraci-
tati addo Duenhas regula 69. col. 4.

Contrariam tamen sententiam
tenuit, Gregor. d. l. 4. tit. 15. partita.
4. glossa, todas, ad medium, Otalora d.
2. part. 3. principalis cap. 3. numer. 4.
Padilla in l. Naturalibus de Prescrip-
tis, verb. numer. 12. Matienso dicta
glossa 8. nume. 4. Qui allegant re-
giam determinationem, quę ho-
die habetur, l. 12. tit. 2. lib. 6. & a-
liam l. 20. ti. 11. li. 2. Et ita declaraf-
se Carolum quintum, & eius filiū
Philippum testatur Castilho d. tomo
4. cap.

4. cap. 22. num. 1. ad finem, Quibus apertissime probatur, filios legitimatos, nullo modo posse potiri paterna nobilitate, quo ad exemptionem tributorum, quod ampliatur per dictam l. 20, ut procedat etiam in casu, quo dicti legitimati, appellentur legitimi; ac proinde, leges supra relatas correctas esse in hoc articulo exemptionis à tributo, tuentur constanter proxime relati, Et cum eis *Gutier. dicto loco, num. 189. Villalobos in antinomys iuris civilis. & reg. litera, b, num. 5. Peres in l. 1. tit. 1 lib. 4.* Ex quorum mente communis est distinctio facienda, inter filios naturales legitimos, & inter filios spurios etiam legitimatos: ita ut naturales consequantur paternam nobilitatem, quo ad omnia, excepto casu exemptionis à tributo, in quo leges citatae, pro proxima sententia, limitantur, & corriguntur per dictas leges citatas, pro secunda opinione, ita *Gutier. Padilla, Osorius, Cysuentes, Peres, Matieço supra relatis locis,* cum quibus transit, *Cevallos d. quest. 2. num. 50. Castilb. dicto cap. 22. numer. 152.* In secundis, scilicet spurijs, procedunt iura citata pro secunda sententia negativa supra citata, dum indistincte eis negat paternam nobilitatem.

Sed merito ab hac communi resolutione recedit, *Azedo dicto loco num. 47. & 50.* Qui tenet in distincte, filium naturalem legitimatum semper frui vera nobilitate,

etiam quoad exemptionem tributorum, licet in legitimatione id non sit expressum, ut conuincit *d. l. 10. tit. 8. lib. 5. Recopilat. l. fin. tit. 22. lib. 4. Fori. d. l. 4. tit. 15. partit. 4.* Nam si pater nobilis est, eadem nobilitate debet potiri eius filius naturalis legitimatus, per iura supra citata, nec in alio contrariae sunt leges de proximo citatae pro secunda opinione, ubi referuntur schedulae, de quibus, *Padill. & Otalora, ubi supra,* Dum negant filijs legitimatis exemptionem tributorum, quia bene intelliguntur de filijs etiam naturalibus, sed de illis, qui ante legitimationem, tale exemptionem non habebant, hi enim, etiam post legitimationem, non sunt exempti à tali solutione, ut ex mente, & verbis utriusque legis constat, quia verba schedulae erant, *ibi (deuian pagar, antes que fueffen legitimados) & verba d. l. 20. (ibi, de que antes de las tales legitimaciones, no teniendo las, no podian, ni deuian gozar) & verba d. l. 12. ibi, (A que eran obligados. y deuian pagar, antes que fueffen legitimados)* Ex quibus omnibus aperte constat, naturales legitimatos, qui, si fuissent legitimi, haberent nobilitatem, & exemptionem à tributis, eadem, per legitimationem, etiam gaudere: si autem, ante legitimationem, exemptionem non habent, nec post legitimationem, illam habebunt.

Quoad spurios vero etiam legitimatos, conclusio est cerra apud Hispanos, nulla gaudere no-

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

bilitate paterna, nec exemptione tributorum, vt idem, *Azeued. cōcludit d. numer. 51. ad fin. Matienso d. glossa 8. num. 4. & ceteri relati supra pro secunda sententia cum quibus transit Gutierrez d. num. 189. Castillo d. num. 51. & sequent. latissimè Cenallos d. q. 2. à num. 47. Quæ de naturali, & hæreditaria nobilitate dicta sufficiant.*

264. Quæramus ergo, de nobilitate politica de nouo acquisita, quæ quatuor ex causis principalioribus nascitur: Ex scientia, militia, officio, priuilegio, vt ex discursu apparebit. Agamus ergo, de illa nobilitate, quæ scilicet prouenit ex scientia, hanc enim nobilitate, nō est dubium, vt constat ex multis locis Sacræ paginæ, *Ecclesiast. cap. 37. (Sapiens populo hereditabit honorem, & nomen illius erit viuens in æternum: Et dicebam ego, meliorem esse sapientiam fortitudine,) Et cap. 9. (In sapientia enim vera nobilitas consistit) & sapientia, cap. 7. Et Prouerbiorum, c. 8. quæ citat Chassan. in Cathalog. glor. mundi, part. 8. consider. 9. Et de scientia legali, & Canonica quod nobilitet, colligitur ex Aristot. 1. de Anima, ubi ait; scientiam esse de numero bonorum honorabilium, & fatetur Gelius. lib. 19. c. 10. Seneca alloquens Neronem, vt refert Cornelius Tacitus, lib. 8. Ideo Imperator in l. Prouidendū, C. de Postulādo, ait, meritū sciētia iuris ciuiliis ipso iure reddit peritum nobilissimū. Vlpianus Iu recōsult. experitia ciuili appellatur*

nobilissim^o l. 2. §. fin. D. de Excusationibus tutor, & in l. Dicimus 4. in fin. eodem titulo. Viris nanq. literatishonor gloria, & premiū debetur, vt ex cap. fin. *Esdra* (Magnifici sunt, & exaltati verbis legis, quibus edocti sunt,) tetigit *Azeued. in rubrica à nu. 69. Curtilis, 3. part. à nu. 94. Vnde, nobilitatem esse filiam scientiæ, scribit Salicet. in d. l. Prouidendum, & ibi glossa verbo (nobilissimos) glossa verbo, litteratas, in c. De multa de Præbend. ubi Ioannes de Immola, multos citat Tiraq. de nobilitate, capit. 5. à principio, Far. q. 41. num. 38. Turturet lib. 2. de Nobilitat. cap. 5. optime *Azeued. in l. 8. tit. 7. lib. 1. ordin. num. 1. Adeo autem scientia nobilitat, vt absque illa tales, homines appellari non debeant, vt in simili inquit textus, in c. Multi. 40. dist. & propter scientiam multi fuere, qui adepti sunt maximos honores, & dignitates à principibus, plures recēset Chassaneus in d. Cathalogo, p. 10. cōsiderat. 9: & in quouis regno, pro temporum varietate, quam plurimi possunt memorari, vt fuit, Tiraquel. d. cap. 5. in fin. Nec mirum, cum homines scientifici, & litterati dicantur stellæ firmamenti in cap. ultimo de Magistris, quorum doctrina, & scientia mūdus illuminatur, vt inquit Imperator, in Authentica Habita, Cod. Ne filius pro patre, Bonus de Curtili in d. tractat. de Nobilitate, 3. part. numer. 15. Vnde Iurisperitis principes reuerentiam exhibēt, vt ait l. Quicquid**

quid Cod. Aduocat. diuersorum iudiciorum, & merito à principibus præhonorantur, vt inquit Angelus in l. 1. Cum Saluatus, Cod. Sententiam passis: tum propter publicam utilitatem Reipublicæ; tum etiam, vt spe præmij alliciantur plures, ad se liberius sciētia tradendos, vt omni honorificētia digni euadāt, talibusque omnis honor, dignitas, & beneuolentia debetur, non autem alijs, qui iure optimo incongruæ sunt libertatis, argumento, leg. 1. C. assessoribus, qui pro temporū calamitate, dignitates, præmiaque litetarum indebitè vsurpant, docti vero, & benemeriti vbique iacēt, quod maximè dolendum scribit Azeued. in dicta Rubrica num. 73. Percurramus ergo gradus nobilitatis, qui ex scientia oriuntur.

265. Primusque gradus nobilitatis, Doctoribus creatis in Vniuersitatibus approbatis, competit: nam Doctoratum esse dignitatem, non est dubium, per textum in cap. Quanto de Magistris, vt post. Felin. & Ordinar. ibi, tradit Barbof. l. Quia tales, D. Solutio matrimonio num. 32. Cened. collect. 123. ad Decretales, nu. 3. Azeued. d. Rubrica tit. 2. lib. 6. nu. 74. & l. 2. tit. 10. lib. 8. numero 108, & sequentibus. Riccius secundo tom. praxis, resolutione. 457. nu. 5. Trentacinquius. de subst. 4. part. cap. 8. num. 7. Et vti talem nobilitate, admitūt omnes, vt post Curtilem. 3. part. num. 122. videndus à num. 95. Turturet. d. cap. 5. versic. inter scientias. Tiraq.

d. cap. 5. num. 3. vbi citat Bartol. Cynum, & alios. Azeued. proxime num. 72. post Guido. Papa. decisione 88. Gomes. l. 8. num. 17. versic. Undecimum, per l. 1. §. Est quadam, D. de Varijs, & extraord. cognitionib. l. Proximos C. Proximis Sacro. Scr. lib. 12. l. Medicos, l. Magistros, Cod. de profess. & Med. lib. 10. Clement. 2. de Magistris, Petrus Lananderius tractatione de priuilegijs Doctorum, num. 61. habetur tomo 18. tractatum, Duenhas regula 55, Garsia de Nobilitate, glossa 48. §. 3. num. 72. Farinac. q. 41. nu. 39. & cons. 94. num. 5. quod de iure Castellæ probatur per leg. 2. tit. 2. & per l. 4. tit. 23. partit. 2. Et de iure Lusitanæ probatur ex lib. 3. Ordinationum titulo. 29. vbi Doctores, & equites scripti in regia matricula æquiparantur, quo ad hoc, vt manu propria procuratorium mandatum constituere valeant. & d. lib. 3. tit. 59. §. 15. vbi probatur, quod in omni causa, priuata scriptura doctorum plenè probat, ac si esset illustris, de Solar, & lib. 5. tit. 120. vbi probatur, eodem modo deberi Doctoribus homenagiū in causis criminalibus, quò debetur illustribus, de Solar, quia dignitas doctoralis nō mediocris est, sed magna, vt ex Bart. in prima constitutione Codicis columna 3. Abbas, & Anania in d. cap. Quanto, tradit Menoch. cons. 126. nu. 7. Peres ad l. 1. tit. 4. lib. primo Ordinar. pag. 771. quod multo maiori ratione procedit in Doctorib⁹ legētibus per 20. annos cōtinuos

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

tinuos, per quod spatium comitiūā dignitatem consequuntur, & illustres fiunt, vt probatur, ex l. 1. Cod. de professoribus qui in vrbe Constanti-
nop. vbi glos. vltim. Bartol. & Plat. lib. 12. Statutū nostrae Vniuersitatis lib. 3. tit. 22. leg. 1. Cod. comitibus, & archia-
tris sacri palatii, lib. 12. l. 8. titu. 31. partit. 2. Curtil. supra num. 110. Gar-
sia de nobilitate, glos. 35. numero 6. alter Garzia Falcon. regula. 45. Gom. dict. l. 83. numer. 17. versiculo Duo-
decimum, cum quibus est commu-
nis, addo Caccialupum tract. de debi-
tore suspecto, & fug. quaest. 5. principal.
num. 11. Iacobatum de Concilijs lib.
1. artic. 1. num. 134. Paris. de Pu-
teo de re militari lib. 7. in principio, n.
22. plura Pascal. de patr. potest. 2. part.
cap. 5. à n. 68. vbi resoluit, Doctore
esse capacem nubendi cum Comi-
tissa, nec illa, si ipsi nubat, dicetur
nubere indigno.

266. Ex qua resolutione, ad varios
effectus, inferunt DD. in hac ma-
teria. Et infertur primo, ad ipsos,
tanquā ad personas egregias, mit-
tendum esse, pro testimonio feren-
do, iuxta l. Ad personas Cod. de Iu-
re iurando, notat in terminis glos. 1.
ibi, & cōmuniter Scribentes, vt per I-
asonem, ibi, num. 10. Azeuedo in dicta
rubrica num. 75. Farinac. tom. 3. de
Oppositionibus contra pers. test. q. 77.
num. 214. & est communis Canonista-
rum, in cap. Si qui testiū 7. de testibus,
vbi Abbas. nu. 5. quod in omnibus
Doctoribus indistinctē intelligen-
dum est, secundum Iasonem dict.

num. 10. Aret. num. 3. in d. leg. Ad
personas, Farinac. supra num. 220.

Secundo inferunt, quod Do-
ctores nō possunt incarcerari pro
debito ciuili, vt expressē de iure
communi, decidit l. Medicos Cod. 267.
de Professoribus, & Med. lib. 12. vbi
glossa verbo, exhiberi, Gom. d. l. 83. n.
17. versiculo 3. vbi restatur de Com-
muni, Couar. 2. var. cap. 1. num. 4. ad
medium, Bald. Perus. tractatu de Car-
ceribus cap. 1. num. 4. Baessa de ino-
pe debitore, cap. 16. à numer. 128. cum
multis sequentibus Caccialupus de de-
bitore suspecto fugituo q. 5. numer. 9.
Mathews Brunus de cess. bonorum. q.
10. in 4. q. principali nu. 4. communis
ex Ripa in l. 1. D. Solut. matrim. num.
133. & lib. 2. Responsorum cap. 20. &
ibi Alciatus num. 47. Bernard. Gra-
ueus de Stylo Camera Imperat. libr.
1. conclus. 26. num. 11. Farin. tom. 1.
q. 27. num. 77. Marques decisio. 627.
cum multis alijs, quos refert Baessa d.
cap. 16. num. 13. Camill. Borrellus in
Summa titul. 65. num. 22. Menoch.
casu 379. num. 3. licet ipse ad n. 128.
cum Bartolo, & alijs, in d. l. Medicos,
inclinat in illam opinionem, vt sit
necessariū, ad hoc, vt Doctor po-
tatur hoc priuilegio, vt publicē
doceat, & legat, alias autem, si tan-
tum habuerit titulum Doctoratus,
absque eo, quod doceat, & legat
publice, non potietur tali priuile-
gio, moti, per d. l. Medicos ibi (lite-
rarum professores) & ibi, Doctores legū,
quasi professor, & Doctor legum
sit solummodo ille, qui publicē le-
git,

git, non autem ille, qui tantum titulum habet doctoratus, & hanc tenet firmiter *Baessa supra nu. 138.* & de iure Castellæ, est opinio pro lege lata, quoad exemptionem tributorum, ut solū Doctoribus actū legentibus, vel aduocantibus, immunitas competat, *l. 8. tit. 31. part. 1. a. 3. & l. 7. tit. 7. lib. 1. vbi eleganter scribit, & declarat Azeued. numer. 4. cum Auendan. ad edicta pratorum cap. 14. num. 30. Gregor. leg. 8. tit. 10. part. 2. gloss. (sabadoria) Siluan. conf. 88. lib. 2.* Sed quāuis in regno Castellæ ita seruandū sit, quoad exemptionem tributorum, tamen de iure Communi, in re, de qua agimus, scilicet, ne incarceretur pro debito Ciuili, receptior est affirmatiua sententia, ut per supra citatos, maxime *Farinacium d. quæst. 27. nu. 83.* Nec dicitur *Medicos* aliud suadet, dum omnibus, etiā nō legentibus, hoc priuilegium concedit, quia secundum *Cuiacium* ibi, *Græci* omitunt verbum, *legum*, & solum, legendum, dicunt *Doctores*, ita ut etiā non legentes admittantur ad illa priuilegia, de quibus ibi; Nec ex aliquo verbo textus colligitur, precise esse necessarium, ut legant, quod humanius, & receptius est, maxime, quia hoc priuilegiū conceditur, ratione dignitatis doctoralis, & ideo omnibus competit, ut optimè scribit *Galeubus in l. Cetero num. 50. D. de vulgari.*

Habent etiam aliud priuilegiū, ne possint exequi in libris *Ord. lib.*

3. tit. 87. §. 23. vbi nobiles, & Senatores exequi nequeunt in libris, 269. vestibus, equis, & similibus rebus, quantis regulariter executio fieri solet in omnibus mobilibus, iuxta textum in *l. A. Diuo Pio §. In venditione D. de re iudicata, vbi Bart. Ias. & Zaz. late prosequuntur, & repetentes ad cap. Odoardus de solutionibus. Gutier. de iurament. confirm. 1. part. cap. 16. à num. 21. cum sequentibus, Azeued. l. ultim. titul. 21. lib. 4. noua recopilationis à num. 42. Parlador. rerum quotidianarum lib. 2. cap. fin. p. 5. §. 3. à num. 36. Mendes de Castro in praxi lib. 3. cap. 21. num. 17. quod de iure Castellæ dispositum est per leg. 23. tit. 22. part. 2. & l. 3. 4. & 5. tit. 26. lib. 6. Noua recopilationis, vbi glossatores. Et hoc priuilegium competit aduocatis, quia æquiparantur militibus, qui actu militant. *l. Aduocati, l. Laudabile Cod. aduocat diuers. iud. not. in simili idem Azeued. in d. l. 8. titul. 9. lib. 5. & nos infra latius dicemus.**

Quartum priuilegium est, ne possint torqueri in causa criminali, etiam stantibus in iudicijs, iuxta *l. Milites Cod. de questionibus, vbi Cyn. & Bart. Paris. de Puteo tractat. de syndicato, verbo, doctor, cap. 2. à nu. 16. 3. & 6. quia, quemadmodum fauor publicus versatur in militibus, *l. r. & vlt. D. de testament. milit.* ita etiam versatur in Doctoribus, *l. 1. Cod. studijs liberalibus lib. 12. Gom. d. l. 83. nu. 17. vers. 4. & 3. tom. de delictis cap. 13. num. 3. Farin. qui optime prosequitur lib. 2.**

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

lib. 2. *praxis criminal. quæst. 41. n. 39.*
post scribentes communiter ad l. *Centurio D. de vulgar. vbi Galeaulanu. 25. Ripa num. 14.* quorum sententiam sequitur *Ordinatio lib. 5. tit. 134. §. 3.* Nec ab ea discrepat vllus de iure per *Clarum §. fin. quæst. 64. versiculo quero. Alciat. responso. 19. lib. 6. Roland. cons. 31 lib. 3. à nu. 3.* vbi testatur, sic de cōsuetudine seruari *Mediolani, refert innumeros prope modum Farinac. d. num. 39.* Excipiuntur tamen certi casus, quibus nobiles, & Doctores torqueri possunt *ind. §. 3. nostræ Ordinationis, de quibus infra aliquid attingemus; Similiter tam de iure Communi, quam regio Doctores non possunt puniri pæna vili, l. De sextorem §. Pæna militum D. de re militari, gl. in l. Omnes 31. §. Præterea. in secūdo C. Episcopis, & clericis Gom. d. n. 17. versio quintum, Ordin. lib. 5. tit. 139. & quæ Præbus decis. 18. à n. 2. & probatur ex regul. l. Omnes C. de decurionib. lib. 10. Ord. in lib. 5. tit. 25. Phæbus vbi proxime.*

271. Habent aliud priuilegium, vt sint immunes omni subsidio, & tributo personali, per textum in d. l. *Medicos C. Profess. & Med. lib. 10.* Et de iure Castellæ legentes saltē, & aduocantes actualiter, habent supradictam immunitatem *d. l. 8. tit. 7. lib. 1. vbi late Glossator. Azeued. Bæssa, qui plures citat d. cap. 16. nu. 139.* De iure nostri Regni, cū sit in parte determinatū, seruabitur decisio *Ordinationis lib. 1. tit. 66. §. 42.*

Vltimum priuilegium est, vt

possint filijs militarem facere substitutionem in terminis l. *Centurio D. de vulgar.* De qua infra circa aduocatos. Et pro doctorali nobilitate celebris est quæstio, Vtrum in 272. statuto, quod iubet, nobiliores anteferri, sit anteponendus Doctor, alteri nobili genere, qui Doctor non sit. In qua quæstione pro Doctore tenent plures, de quibus. *Tiraq. cap. 5. nu. 5. Chassan in Catalogo gloria Mundi part. 10. consid. 35. Matienco in Dialogo relatorū part. 3. cap. 4. nu. 5.* qui adducit autoritatē *D. Hieron. ad Celantiā; vbi ait, nobilitas, quæ proprijs queritur virtutibus, vera est nobilitas; Et Salycet in l. Prouidendum Cod. de Postul. num. 3.* ait, quod scientia nobilitat interius, & exterius, quia vera nobilitas est filia scientiæ, & ita *Chassan. part. 9. consideratione prima.* Sed cōtrariam 273. sententiam tenent plures, vt sentit *Matienco d. 3. part. cap. 2. numer. 3. Chassan. d. consid. 1. Azeued. d. Rubrica, tit. 2. lib. 6. num. 80. & iterum l. 2. tit. 10. lib. 8. num. 109.* vbi citat pro hac parte, quod nobilitas generis est naturalis, politica vero accidentalis, ideoque semper illa anteponenda est huic iuxta gloss. in l. 2. *D. de excusation. tutor.* Deinde, quia nobilitas generis præfertur nobilitati doctoratus, in c. *De multa de Præbend. ibi (circa sublimes, & literas personas) vbi primo ponuntur nobiles genere, quā nobiles scientia, vt cōmuniter nostri Canonistæ argumētantur ibi ab ordine literæ,*

argumento

argumento text. in l. Cum pater §. A te peto, D. legat. 2. l. Quoties. D. Usufruct. expendit in terminis, Bonus de Curtili. 3. part. num. 14. & sequenti, Constat etiā ex Authentico, de defensorib. ciuitat. §. 1. collat. 3. vbi gl. verbo, nobiliores, ait nobiliores ciuitatum esse præferēdos omnibus alijs in officijs publicis administrandis, notat optimè Tiraq. cap. 20. num. 1. Molina de primogenijs. lib. 2. cap. 5. n. 66. facit etiā d. Authent. §. vltim. versio. conuenit ubi (Conuenit vnumquēque nobilium semper functionem agere ciuitatum.) Præterea adducant textum in leg. Honores 7. versicul. is, qui D. de Decurionibus, & eorum filijs, l. Honor §. De honoribus, D. de Muneribus, & honoribus, vbi origo natalium consideratur, quia illis quibus defectus est in origine, decurionatum, cæterosq; honores adipisci nequibunt: ergo licet Doctor sit nobilis propter scientiam, vt manet comprobatum, tamen cum hæc nobilitas non sit originaria, sed politica, & de nouo acquisita, postponenda videtur. Vltimo quia non omnes Doctores attento iure Castellæ, sunt immunes ab onore tributorum, nobiles autem sanguine eximuntur. leg. 1. tit. 21. partit. 2. Pro concordia harum opinionū bene distinguit Azaredo supra n. 81. quod, vel agimus de illis actibus, in quibus magis virtus naturalis, quā sciētia, requiritur prout sūt bellica exercitia, & similia, vel de illis, vbi consiliū,

& legum prudentia sit necessaria, ita vt, in prioribus, nobilis sanguine merito præferatur, In posterioribus vero, Doctor. Ratio euidentis est, quia in actibus vbi scientia excusatur, sanguinis virtus est proprium requisitum, in alijs vero nõ ita, & hac via conciliatur iura, quæ videntur discrepantia: Nam textus in d. cap. de Multa, dum primo nominat nobiliores genere, quam literatos, caute locutus est de sublimibus personis, quia non omnes nobiles sublimes dicuntur, & ideo, cum locutus sit de sublimibus, nõ potest extendi ad alios, qui sublimes non fuerint; illa vero iura, quæ prærequirunt originariā nobilitatem in officijs gerendis, non cogitarunt de nobilitate Doctoratus, hanc enim minime excluderent, cum originariæ æquipolleat per supradicta.

Subsequitur agere de Licentiatibus, vtrum hi veniant etiam Doctorum appellatione, vt fruantur vera scientiæ nobilitate? In quo puncto Doctores communiter distinguunt, inter actus fauorabiles, & odiosos, vt per Felin. in proamio. Decretalium num. 18. Tiraquel. post leges conubiales, glossa 2. à num. 2. Garfia dict. glossa 48. §. 3. num. 73. Falcon. dicta regul. 145. nu. 17. per regulam textus, in l. pen. D. militari testam. vbi Baldus, & in l. 1. D. Solutio Matrimonio, Riminald. in principio, Quibus alienare licet, nu. 99. Perez l. 20. tit. 4. Ordinamenti gloss. 1. colum. 3. Gregor. leg. 4.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

leg. 4. titul. 29. part. 7. glossa per la
scientia, communis ex Caldas in l. Si
curatorem verbo, l. asis n. 122. versic. vn-
de cessat, optime Sanch. lib. 8. de matr.
disput. 34. num. 8. quanuis distinguat
Ripa in leg. Centurio, num. 18. D. de
vulgar. quem sequitur idem Sanches,
d. numer. 8. & contradicat Azevedo
l. 2. tit. 10. lib. 8. num. 115. & Gratia-
nus in quæst. in fine 4. tom. quæst. 12.
Et in actu de quo loquimur, non
dubito licentiaturam præstare ve-
ram, & propriam nobilitatem: tū
quia, est materia patri fauorabilis,
secundum dispositionem iuris Ci-
uilis, ad quod fit reductio, tum etiā
quia Ordinatio nostra solum re-
quirit, quoad propositum, vt pater
habeat statum, & conditionem
distinctam à plebeis, quam acquiri
per licentiaturam, non potest in
dubium venire:

276. Ex qua principali resolutione
infero, quod licentiatus veniet ap-
pellatione Doctoris in terminis
Ordinat. lib. 5. tit. 120. vbi conce-
ditur homenagium Doctoribus in
omnibus casibus criminalibus, in
quibus pæna mortis naturalis, aut
ciuilis non venit infligenda, ita vt,
etiā licentiatis tale homenagiū
competat de iure, cum sit quid
fauorabile, & in fauorabilibus li-
centiatus venit appellatione Do-
ctorum.

277. Secundo infertur similiter, licē-
tios torqueri non posse regulari-
ter, argumeto d. l. *Milites C. de Qua-
stionib.* & quæ supra de Doctore di-

ximus, maxime, quia hoc multum
fauorabile est licentiatis, & ideo
in illis, sicut in Doctores, practi-
candanda est *Ordinatio lib. 5. titul.*
134. §. 3.

Infertur tertio, licentiatus non 278.
posse pro debito ciuili incarcerari
iuxta d. l. *Medicos C. de professoribus,*
& *Medicis, lib. 10.* & quæ nos supra
circa Doctores notauimus.

Infertur quarto, similiter etiam
non posse affici pæna vili. *leg. De-* 279.
sertorem §. Pæna militum. D. re mil.
Ordinatio lib. 5. titul. 139. in prin-
cipio.

Infertur quinto, etiam nō posse
exequi in libris, prout de Doctore- 280.
bus supra diximus per *Ordin. lib. 3.*
tit. 86. §. 23.

Infertur sexto, licentiatus posse
manu propria procuraciones face- 281.
re, quemadmodum Doctores, ex
predicta æquiparatione iuxta *Ordi-*
nationem lib. 3. titul. 29. Vltimo
eorum scriptis credetur plene, ac
si essent publica manu confecta,
iuxta *Ordinat. lib. 3. tit. 59. §. 15.* 282.
quia etiam est actus licentiatis ma-
xime fauorabilis, vt facilius inue-
niri possint, qui cum eis contra-
hant. Similiter sunt immunes à
collectis, vt expressè probat *Ordi-*
natio lib. 1. tit. 66. §. 42.

Vtrum autem omnia supradit-
ta extendantur ad magistros ar- 283.
tium, quanuis, de iure Communi,
nihil apud Iurecōsultos vel Impe-
ratores specificè reperiamus deci-
sum, tamen per argumentum, &
confe-

consequencias deducemus, inprimis excusantur à vilibus muneribus, leg. *In honoribus §. Philosophis D. Vacatione munerum. leg. fin. ibi (Philosophia præceptores) C. Professor. & med. lib. 10. gl. in l. Lex Iulia D. ad leg. Iuliam de vi publica verbo, Oratores, illos appellat Doctores, cum qua transit Bart. & Angelus, in proæmio Inst. num. 11. Chassan. part. 10. consider. 33. latius prosequitur Martins da Costa ad Caminh. annotat. 53. à nu. 9. Itaque habent insignia Doctoralia, sedent in loco honorifico post Doctores, vt constat ex multis locis statuti nostræ Vniuersitatis Conimbricensis, lib. 2. titul. 22. §. 4. & lib. 3. titul. 24. §. 1. ad finem. & §. 6. & ibi lib. 3. titul. 41. §. 11. ait esse decorandum insignijs Doctoralibus, ideo concludendum est, ipsos venire appellatione Doctorum, vt bene resoluit à Costa supra citato loco. Vnde à paritate rationis, omnes illationes, quas circa priuilegia Doctorum, supra scripsimus, ad Magistros artium, extendendas credimus.*

Prosequamur modo quid sit dicendum circa alios Bachalauos, qui nō sunt Doctores, nec licētiati, & imprimis si fuerint aduocati, nō est dubium ipsos gaudere propria nobilitate, iuxta leg. *Providendum Cod. Postulando, leg. Aduocati Cod. de aduocat. diuers. iudiciorum, post Bartolum, Alex. & Ripam in leg. Centurio D. de vulgari, & pupil-*

lari, Tiraq. de nobilitate, cap. 29. num. 11. quia laudabile exercent officiū. l. Laudabile Cod. Aduocatis diuers. iudicium, & quemadmodū milites defendunt Rempub. ab Hostibus, ita aduocati defendūt nostras causas, & pecunias ab iniustis litigatoribus, vt constat ex dicta leg. Aduocati, habent dignitatem, vt ait Ulpianus in l. Nec quidquam §. Obseruare D. de officio proconsulis, adeo vt, in clarissima degant dignitate, etiam post depositum officium aduocationis, vt fatetur Imperator in leg. prima Cod. aduocatis diuersorum iudiciorum, Barbos. leg. 1. part. 7. num. ultim. D. Soluta Matrimonio, quibus etiam maximus honor est, vt ait leg. Quisquis Cod. de Postulando, circa illos multa effundūt Martienco in dialogo relat. 1. part. capit. 9. Garfia glossa 35. numer. 10. cum multis sequentibus, Baessa de inope debitore cap. 16. numer. 148. Garfia iterum glossa 48. §. 3. numer. 60. Martins à Costa annotatione 63. à principio, ad Caminham, & lib. qui intituletur stylus relationis annotat. 17. à numer. 7. & 10. Borrellus, in summa. titul. 65. de aduocatis, à num. 20. & à numer. 26. Azeued. ad leg. 2. titul. 14. lib. 6. num. 31. & ad leg. 1. titul. 16. lib. 2. Phabus decis. 48. numer. 12. Faber. ad 9. lib. Codicis titul. 28. de dignitatibus, diffinitione 10. Pichard. in proæmio Instit. numer. 4. Marques decisione 661. Cum multis, quæ omittimus: quod merito aduocatis peritis, &

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

doctis conceditur, qui sunt conscientiatifideles, & misericordes; Non autem illis, qui solum lucro, & pecuniæ inhiantes, ab studio se abstinent, nec de causarum defensione curant: omnes enim, siue iustas, siue iniustas defendunt, veritatem abhorrent, innocentes exoriant, totam substantiam aduocationis in molesta vociferatione ponentes, qui, tanquam pestis Reipublicæ, & totius discordiæ patres, sunt fugiendi, licet ab idiotis magis amentur, & laudētur, quæ fuit antiqua querela Afflicti ad Constitutiones Siciliae lib. 1. Rubric. 81. num. 5. refert Azeued. in Rubrica ad titulum 16 lib. 2. num. 4. Garsia dicta gloss. 35. numer. 28. & de his videndus est Zazius ad leg. 2. §. Post hos quoque. D. origine iuris, verbo, nec obtinuit, vbi plura contra illos effundit; Ripa dict. lib. 2. responsorum cap. 20. num. 9. Borrellus dict. titul. 65. num. 28.

285. Alij vero veraces, fideles, & docti iure optimo nobiles dicuntur, iuxta supradicta, quæ prærogatiua nobilitatis omnibus aduocatis de iure, cōceditur, siue sint curiales, siue non, per dictam l. Aduocati, siue etiā non sint aduocati fiscales, vt contra Iasonem in leg. Ad personas D. de iureiurando, tradit Garsia d. glossa. 35. numer. 18. in fine, & apud nos, aduocati Curiales maximis gaudent priuilegijs, & honoribus, de quibus Costa d. annotat. 27. & fiscales, de quibus Garsia, glossa 35. &

glossa 48. §. 3. numer. 5. Vnde inferunt scribentes, aduocatos torqueri non posse de iure Communi, vt supra de Doctore scripsimus per textum in leg. Milites Cod. de questionibus, glossa in leg. Milites D. de re iudicat. facit Ordinatio lib. 5. titul. 139. Farinac. dicta quest. 14. numer. 87. & num. 40. Garsia num. 19. Faber dict. diffinit. 10. Nec etiam pro debito ciuili possunt incarcerari, secundum dictā leg. Medicos Cod. de Professoribus, & Med. Suares titulo de los Gouernos, versiculo quinto queritur. Azeued. ad dictā leg. 1. titul. 16. lib. 2. num. 3. & 4. Garsia dicta glossa 35. à numer. 22. Fab. proxime, item ad illos, sicut ad egregias personas, mittendum est, iuxta dict. leg. Ad personas D. de iureiurando, vbi refert cōmunem Viuius 2. tomo opin. 628. numer. 10. sequitur. Farinac. de testibus quest. 77. num. 220. Nec etiam vilibus penis plecti possunt, vt supra de Doctore dictum est, nec exequi possunt in libris, vestibus, & similibus, cum alijs ad quæ supra. Solum prætermittendum non duxi, quod cum hoc officium aduocati sit nobile, exerceri non potest per infames, & consequenter non possunt Iudæi fungi tali munere, iuxta leg. 1. §. Ait prætor D. de Postulando. Bart. communiter receptus in leg. ultim. Cod. de Postulando, Anania in Rubrica de Iudæis, Iason. in Rubrica de Iustitia, & iure, Garsia dicta Glossa 35. numer. 22. Azeued.

286.

288.

287.

6. *Azueved. d. l. 1. num. 4. post Tiraq. d. cap. 29. num. 13.* quia cum hi infames reputentur, nec infamibus portæ dignitatum patere debeant, *regula infamibus de regul. iuris lib. 6. l. 2. C. de dignitatibus lib. 12.* merito ab hoc aduocationis munere debent abstinere Iudæi, ideo *Garfia d. loco* scribit, pessime procedere iudices, & Senatores, qui antequam aduocatos ad aduocandū admittant, de illorum genere exactissime nō perscrutātur, maximē hac tempestate, qua videmus fere omnes sine exceptione, etiam illos, qui vix Hebreorum sanguinem attingunt in trigesima tantum parte, Iudæicæ cæcitatē sectatores, ac in publicis fidei theatris tales quotidie iudicari, præcipuē in hoc miserrimo Lusitanicæ Regno, vbi cum tanto ipsius dedecore præualuit hæc pestis.

288. Aliud notabile priuilegium cōcedunt Doctores aduocatis, quod à paucis notum dixit *Garfia d. dict. glossa 35. numer. 15.* videlicet, quod possunt facere substitutionem militarem filio suo, secundum terminos textus in l. Centurio D. de vulgari, & pupillari, quia sunt milites, & multo honorabiliore, quam milites armatæ militiæ, *glossa in leg. Miles. 6. D. de re iudicata; Bart. in d. l. Aduocati, & interminis scribit Ias. in Rubrica de vulgari num. 11. sequitur Garfia d. num. 15.* optime cōprobat *Alexander Trentacinq. de substitut. 4 part. cap. 8. num. 7.* quorum sententiā

mihi nō displicet, supposita æquiparatione, de qua supra, maxime cum hoc priuilegium militibus nō concedatur, propter iuris ignorantiam, in quo æquiparatio nō procedet, sed conceditur propter militiæ fauorem, & prærogatiuam, quod ad aduocatos, & Doctores saltem actu legentes, extenditur, *latissimè Alexand. in d. l. Centurio à n. 6. Sed melius omnibus prosequitur Galeaula in repetitione d. l. Centurio à num. 38. & sequentibus vbi à nu. 41.* re soluit, priuilegium, de quo in d. l. Centurio fuisse militibus concessum in solatium, vt postquam in expeditione essent occupati, possent directo, primū, & secundum hæredem facere, ideo infert *Galeaula*, cum hoc priuilegium non competat militi propter iuris ignorantiam, sequendo *Alex.* etiam Doctores, & aduocatis competere debet, cum non minus sint occupati pro Reipublicæ utilitate, quam milites d. l. Aduocati.

289. Contrariam tamen sententiam tenuerunt plures, *Succinus Junior, Marfilius, & Moderni Cenenses* in dict. leg. Centurio, citatur etiam *Ludovicus Romanus in leg. Quamquam Cod. testam. militis, moti sequentibus.* Primò, quia miles pater familias testando, eius testamentum non subijcitur querelæ inofficiosi, vt probatur ex leg. Si Instituta §. De inofficioso. l. Papinianus §. Papinianus D. de inofficioso testamento. leg. De inofficioso nona l. ult. C. eodem titul.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Et tamen Doctor, vel aduocatus non habet illud priuilegium, vt constat ex *l. ult. C. in officioso testam.* vbi probatur, quod Doctores debent testari iure communi, & consequenter eorum testamēta subiacent querelæ; Secundo, quia si leges voluissent Doctores, & aduocatos eodem priuilegio militum condecorare, alicubi expressissent, *argument cap. Ad audientiam de decimis*, quod cum nullibi faciant, fit consequens eis denegare intendisse. Tertio quia in hac materia priuilegiorum non potest fieri extensio de persona ad personam, etiam ex identitate rationis, argumento *l. Ius singulare. l. Quod vero contra D. de legibus, gloss. in l. Bene à Zenone Cod. quadriennij prescriptione verbo, nō enim.* Vltimo, quia maior ratio datur in milite, propter maius periculum vitæ, quod in Doctore, vel aduocato non datur, & conceditur militi, propter prerogatiuam militiæ, quæ in Doctore, vel aduocato, non cadit: igitur, &c.

28. Sed, his omnibus non refragantibus, prima sententia verior est ex rationibus supra factis. Nec obstat adducta pro contraria, quia ad primum respondemus, ex illo textu vere intellecto magis confirmari nostram opinionem, quia ideo ibi tale priuilegium ad Doctores, & aduocatos nō porrigitur, quia lex expresse illud arctauit ad milites, propter magnū præiudicium parentū, & filiorum, quibus legitima

iure naturali debetur, *l. Cum ratio D. de Portionibus, quæ liberis damnat. relinq.* Ideo, quia erat nimis exorbitans, non fuit cōmunicatum Doctoribus, nec aduocatis: bene tamē verum est, quod hodie propter ipsius magnam exorbitantiā, etiam militibus sublatum est illud priuilegium per textum in *Authēt. Ut cū de appellat. cognoscitur §. Et hoc quidem Collatione 8.* Secundum facillè tollitur, dicendo, sufficere ad hanc extensionem, seu potius identificationem, quod aduocari, & Doctores appellentur milites in *d. leg. Aduocati.* Ad tertium respondent Doctores, in casu nullam fieri extensionem, sed tantum verificari decisionem *d. l. Centurio.* in aduocatis, & Doctoribus, quia etiam militāt. Ad vltimum satisfit, dicendo, verū esse militem maiori periculo esse expositum, sed aduocatos maiori, & quotidiano labore fatigari, & ideo æquiparatur assiduus labor Doctorum, & aduocatorum, cum periculo militis. *d. l. Aduocati.* per quæ fundamenta ita concludunt Doctores supra pro prima opinione relati.

29. Vnde merito resoluendum est, omnes effectus supra scriptos, qui per iura, & Doctores gradui Doctoratus tribuuntur, esse vniuniformiter applicandos aduocatis, ex proxime dictis, optime resoluit Garcia *d. glossa 35. n. 19. & sequenti*, vbi vide Baeffa dicto cap. 16. à num. 144. & sequenti. & ideo aduocati possunt conficere procu-

procuraciones ad lites, & negotia, manu propria, & vxores eorum, prout possunt Doctores, & nobiles equestris dignitatis *Ordinatio lib. 3. titul. 29.* prout in supremo Senatu iudicatum, & merito refertur *d. annotatione. 53. ad Caminh. numer. 6.* Deinde non comprehenduntur sub pragmatica das sedas, ex eo quia censentur maioris conditionis, vt iudicatum est in causa aduocati Gabrielis Ferdinandi, domus supplicationis, teste eodem *Costa de stylo relationis annotatione 17. num. 9.* Ad illos etiam tenentur iudices mittere pro testimonio ferendo, vt ad egregias personas, leg. *Ad personas D. de iureiurando Farinac. quest. 77. num. 214.* & fuisse semper stylum in relatione multoties iudicatum scribit *Phabus tom. 1. Aresto 56. Costa proxime num. 13.* Vt in causis capturae criminalis, potiuntur libertate homenagij, in terminis *Ordinationis lib. 5. tit. 120.* vt multoties iudicatum est in supremo Senatu secundum *Phabum Aresto. 58.* & inuolabiliter obseruari ait *Costa supra num. 14.* & de iure Castellae videtur decisum *per l. 4. tit. 29. part. 7.* addo quod nec etiam pena vili puniri valeant, in terminis *Ordinationis lib. 5. tit. 139.* *Garcia d. glossa 35. num. 23. & 24.* Aduocatis etiam plenissime credendum est per scripturas priuatas, ac si publici notarij manu fuissent conscriptae *iuxta Ordinatio. lib. 3. titul. 59. §. 15. & lib. 4. titul. 33.* vbi creditur nobilibus, circa solu-

tionem stipendij famulorum, & in omnibus alijs actibus vbi ratione nobilitatis priuilegiatur persona. Intelligenda sunt omnia supradicta in aduocatis literatis, & doctis, non autem in aduocatis rabulis, quos vulgus, procuradores ^{292.} do numero, appellat, hi enim, nulla nobilitate gaudebunt, nec eorum officium nobile reputari debet, imo vile, & infimum, vt *per l. Vniuersos. l. Si quis procuracione C. de decurionibus lib. 10.* ita vt infames hoc officium gerere possint, vt *post glossam Bart. Baldum in l. 1. D. de Postulando, Tirraquel. de nobilitate cap. 30. numer. 2. Farinacius de testibus quest. 77. num. 221.* ideo hos rabulas vitados esse a republica, tanquam pestem perniciosissimam scribit *Baessa de inope debitore cap. 16. num. 147. Garcia d. glossa 35. num. 28. Tirraq. d. cap. 30. a principio,* vbi tractat, quos iam aboleri a nostro regno iussit inuictissimus Rex Petrus cognomine Crudelis, vt ex ipsius Chronicis refert *Genebrardus in sua Chronographia lib. 4. col. 68. anno 1466.* Negandum tamen non est quod, si se tanquam nobiles gerant, & equitare soleant, obtinebunt conditionem distinctam a pedibus, & naturales excludent. Quid dicendum de Bachalariis non aduocantibus; Circa hos distinguit *Garcia d. gloss. 35. a n. 31.* quod vel sunt eminentis scientiae, vel non, priores ait *Garcia, de iure gaudere nobilitate,* alios autem,

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

293. minime. Ratio est quia Bachalaurus eminens scientia, ingenio, & doctrina excellens de iure est persona egregia, & præfertur Doctori, qui non ita eminet scientia, *glossa in l. 1. Cod.annonis civil. lib. 10. recepta per Romanum, Alexand. in l. Cum quid. D. si certū petatur. & Bald. in l. Sed & reprobari D. de excusation. tut. ca. 1. quod propter eminentem scientiam debetur magna dignitas, & debet recedi ab statuto circa pænā ordinariam imponendam, *argum. l. Ad bestias D. de panis d. 1. Sed & reprobari.* Deinde, quia scientia nobilitat, ut supra probauimus cum *Tiraquel. cap. 5. & multis alijs:* cum ergo supponamus Bachalaurū vere scientem, necessario eum nobilem fateri oportet, & ita concludit *Garsia d. loco. num. 35. & videtur de mente Martiengo in dialogo part. 1. cap. 9. numer. 15.* & de iure videtur comprobari ex *dict. cap. De multa, ver sic ut giro a sublimis, vbi sublimis, & literatū qui paratur, nec ibi aliquod requisitum vel Doctoratus, vel aduocationis desideratur, tenet in terminis glossa 2. in l. 5. D. Pro socio, facit d. l. 4. tit. 29. partit. 7. ibi (honorado por riqueza, o por ciencia,) vbi nihil amplius, quam scientia requiritur, notat *Gregor. ibi glossa, por ciencia, & videntur tenere Falco- nius regula 245. num. 18. Guid. Pap. decis. 390. Vincentius de Franchis decis. 211. Riccius 1. part. decisionum. decis. 35. iud. f. v.* Unde inferit *Garsia,* quod hic talis Bachalaurus emine-**

tis scientiæ, etiam attenta lege Castellæ. 2. tit. 14. lib. 6. Non teneatur ad solutionem tributorum, à qua solum Doctores actu legentes, & aduocati eximuntur, ut supradictum est, quia prædictis exemptis, secundum suam opinionē, equi paratur: Sed quicquid *Garsia* contendat, circa exemptionem tributorum contrarium, meo videri, tētari potest, quia exemptio tributorum solum cōceditur Doctoribus actu legentibus, propter prærogatiuam gradus, & officij, & idem in aduocatis supra, ostendimus, quæ prærogatiua deficit in Bachalau- ro, quantumcunque sit eminentis scientiæ, quia hic non est præditus Doctorali gradu, nec aduocatus proponitur: ergo, &c. Circa nobilitatem existimo, quod eo ipso, quod est Bachalauratu gradu decoratus per Vniuersitatem approbatam, statim acquirit statum no- 294. bilitatis distinctum à plebeis, ita ut statuta, quæ simpliciter de nobilibus loquuntur, verificentur in ip- sis, possuntq; iure admitti ad officia, ad quæ nobiles admittuntur, & ideo filij naturales Bachalaurorū admitti nequeunt ad hereditatem paternam, secundum dispositionē nostræ Ordinationis dict. tit. 92. licet Bachalauri procedant à parentibus ignobilibus, per fundamenta supra citata, quod in hoc Regno Lusitaniæ de plano procedit, propter Ordinationem lib. 1. tit. 66. §. 42. Vbi Bachalauri eximuntur, auxiliibus

295. à vilibus muneribus, & inter nobiliores computantur. Vltorius aduerto, quod his Bachalauris non concedentur illa priuilegia, quæ supra notauimus, concedi Doctõribus, & aduocatis, videlicet homenagiũ in casu criminali, in terminis *d. Ordinationis d. lib. 5. tit. 120.* licet in regno Castellæ aliud sit dicendum, secundum *d. leg. 3. tit. 29. part. 7.* de quo latius disputat *Peres. d. l. 20. tit. 4. lib. 4. Ordinamenti, versiculo, sed est dubium. Faciunt notata per Azeued. ad l. 2. tit. 10. lib. 8. num. 117.* vbi (sequendo *Garfiam supra citato num. 31.*) resoluit simplicibus Bachalauris, quando aduocati nõ sunt, nobilitatem non competere. Sed fallitur in hoc, quia licet nobilitas hæc non sit adeo qualificata, sicut, & aduocatorum, tamen negari non potest, per gradum Bachalaureatus, dignitatem adipisci distinctam à plebeis, in quo consistit formalitas nobilitatis, quoad plures effectus, vt supra diximus, licet illis non competant priuilegia, quæ Doctõribus, pro prærogatiua Doctõratus, & aduocatis, pro scientiæ & officio conceduntur, vide supra.

296. Restat de medicorum nobilitate tractare. Et primo dubitandum non est, quod si fuerint Doctõres facti in Vniuersitate approbata, eisdem prærogatiuis fruatur, quibus Doctõres aliarum scientiarum decorantur, dignitas enim Doctõralis æqualis est in eis, ac in alijs, vt

vltra supra resoluta, constat ex *Ordinatione lib. 5. tit. 120. & d. tit. 139. §. 3. & lib. 1. tit. 66. §. 42. ibi (ou em Medicina)* constat enim, per dignitatem Doctõralẽ medicos eadem cõsequi priuilegia, quæ alios Doctõres (siue sint Theologi, siue vtriusque iuris professores) obtinere cõstat, vt in terminis resoluit *Bonus de Curtili 3. part. de nobilitate. n. 155.* quanuis, sine fundamento, contrarium teneat *Faber ad lib. 9. Codicis tit. 28. diffinitione 9. à principio. Turtur. de nobilitate cap. 5. ad fin.* De 297. licentiatis, etiam sequenda est illa communis distinctio, quam supra præstitim⁹; quod scilicet vel agitur de illis, quæ sunt fauorabilia, vel de illis, quæ sunt odiosa: in prioribus, fatentur communiter Doctõres, potiri licentiatos prærogatiua Doctõrum; in odiosis vero, minime, de quo late supra dictum est, quo loci vide. Quæ distinctio comprobatur ex *Ordinatione d. lib. 1. tit. 66. §. 42.* Tota cõtentio est circa alios Medicos, qui neque Doctõres, nec licentiati sunt, sed tantum gradum 298. Bachalaureatus habent, & quod non sint nobiles, videtur probari ex text. in l. *vt. D. de iure immunit. ibi, Medici* vbi inter omnes aliàs mechanicas artes, Medicinam recenset, deinde textus in l. *Ambitiosa D. decretis ab ordine. ibi (liberalem artem, vel Medicinam)* vbi subtiliter Iurecõsultus videtur separare Medicinã ab alijs liberalibus artibus, faciunt l. *Thais 40. §. Lucius D. de fid. lib.*

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

*fideic. lib. l. Alimenta §. 1. D. de alimē-
tis, & cibarijs legatis. l. Seio. §. ultim.
D. annuis legatis. l. Patronus. §. Item
plerumque. D. de Operis libertorum. De-
nique l. ult. Cod. communia delegatis.
l. 1. §. Ne autem Cod. commun. seru.
manumiss. quibus omnibus Medici
inter seruos connumerantur, con-
stat ex Epistola Suetonij in Caligulā,
in qua Augustus Imperator ita ha-
bet, Mitto prater ea cum eo ex seruis
meis Medicum, ex Plinio, Cicerone,
Seneca, Suetonio, & alijs multa similia
cumulat Tiraquel, de nobil. cap. 31 à
n. 408. & sequentibus. Deinde quia
medici circa sordida excrementa
mortalium versantur, & illa iam
aliquando degustasse scribit idē Ti-
raq. nu. 411. & sequentibus, vsque. n.
521. vbi ex quamplurimis autho-
ribus ostendit, ita vt Hippocrates,
qui textum constituit apud Medi-
cos, lib. de flatibus fateatur, Me-
dicinam esse artem sordidam, cum
Medici semper sordida, & putrida
tractare cogantur, & glossa verbo, nec
Medico, in cap. Non sane. 14. quaest. 5.
ait, Medicos non esse maioris pre-
tij, quam sint obstetrices, citata
per Azeued. l. 10. tit. 16. lib. 2. num.
2. cum Felino in cap. Tua nos de ho-
micidio per textum in leg. 1. §. Sed &
obstetrices de D. varijs, & extraordin.
cognitionibus, vbi obstetrices inter
Medicos recensentur. Ex quibus
omnibus videtur comprobari Me-
dicos ex scientia Medicinæ, nobili-
tatem non acquirere, & ita videtur
sentire Garfia glossa vltima, §. 4. nu.*

*12. Chassan. in Catalog. gloria mundi
part. 10. conf. 25. Gamarus de excel-
lencia legum scientia, ad finem. Bart.
in leg. 1. Cod. de Comit. & archiatr.
lib. 12. & transit Gabriel Pereira, de-
cis. 113. num. 2. Fab. supra, num. 1.*

Sed his non obstantibus, dicen-
dum est, Medicos approbatos in
Vniuersitate, gaudere nobilitate
politica, quæ illos nobiles reddit, ad
officia Reipublicæ, & vt realiter 299.
distinguantur à plebeis, & pediti-
bus, vt eorum filij naturales eis sint
insuccessibiles, in terminis supra-
dictæ Ordinationis. Pro qua opi-
ne faciunt multa congesta per Ti-
raquel. d. cap. 31. à principio, vsque ad
numerum. 408. & iterum à num. 522.
vsque ad finem, vbi quampluri-
ma in laudem Medicinæ recenset,
& nouiter Anton. Faber d. diffinit.
9. num. 1. Cened. ad Decretal. collect.
165. num. 8. Medicinam artem no-
bilissimam ostendunt, & de iure
Communi probatur ex l. 1. §. Me-
dicorum D. de Varijs, & extraordinar.
cognit. vbi æquiparantur Medici
Doctoribus, & professoribus Iuris
Ciuilis, quos nobiles fieri ex sciētia
supra satis demōstrauim⁹. Deinde
Medici iubentur honorari per Sa-
cras literas, Ecclesiastici 40. Honora
medicū, propter necessitatem, & æqui-
parantur docentibus leges. l. Me-
dicos C. de Professoribus, & Medicis.
lib. 10. & sunt immunes à tributis
plebeorum, per d. leg. Medicos, & in
l. Maximarum Cod. excusation. mu-
nerum. leg. Archiatros Cod. Metat.

epidemet. lib. 12. l. Sed & si D. de Excusat. tutor. Tiraq. cap. 31. num. 317. Guid. decis. 394. & anteponuntur aduocatis in cap. Non sane 14. quest. 6. cum multis alijs, de quibus Tiraq. d. cap. 31. num. 359. Chassan. in Cathalog. glor. mund. part. 1. conf. 43. faciunt resoluta per Brissonium selectar. lib. 2. cap. 3. vbi demonstrat à quo tempore Medici ceperunt nobilitari; Vnde resoluendum censeo, quod Medici exercentes Medicinam post gradum adeptum, consequuntur medium statum nobilitatis sufficientem ad officia, nobilibus concedi solita consequenda, & vt eorum filij naturales eis inuitis succedere nequeant. Et confirmatur ex communi nostri Regni existimatione, secundum quam Medici pro nobilibus reputantur, quod maxime attenditur in hac materia, iuxta Bart. in l. 1. Cod. de dignitat. lib. 12. Platea in d. l. Maximarum Alciat. regul. 1. presumptione 48. nu. 12. Tiraquel. cap. 34. nu. 1. quanuis fateamur, illos non gaudere alijs prerogatiuis nobilibus primi ordinis concessis, tam de iure

300. Comuni, quã regio: Nã hominagium eis non competet, nec liberabuntur à tortura, capi poterunt pro debito ciuili. Deniq; non gaudebunt illis priuilegijs Doctoribus concessis, in dignitatis prerogatiuam, de quibus supra late actum est.

Nec, hac parte retenta, obstant supra in contrarium adducta; Nam
 301. l. ultima D. de iure immunitatis, non

potest intelligi de Medicis hodiernis, qui honorabiliter viuunt, & statum nobilitatis consequuntur, sed debet intelligi de alia specie Medicorum, qui sunt, chirurgi manu propria exercentes medicinam, quam antiquitus etiã Medici exercebant, vt constat ex l. Qua actione 7. §. final. in fin. D. ad leg. Aquil. notat Brissonius d. lib. 2. cap. 4. At verò, postquã ceperunt nobilitari, exercentes solummodo speculariuan medicinam, non procedit in eis d. l. ultima, vt interminis respondet Tiraquel. d. cap. 31. nu. 523. Ad alia iura, quę inter seruos Medicos recēsent, dupliciter respondemus: vel quod debent intelligi de Medicis, id est Chirurgis, qui cum manu propria
 302. laborent, artem mechanicã exercent, vt infra latius dicemus, vel possunt intelligi de illis seruis, apud Romanos iure belli retentis, qui cū antea liberi essent, fortẽ medicina periti erāt, & post captiuitatẽ serui effecti, vt constat ex §. Serui autem. Inst. de iure personarum, vbi notat optime ex pluribus Pichard. n. 1. in §. Seruitus eodem. l. 4. §. Seruitus D. de statu hominũ Conan. lib. 2. com. cap. 2. Aegidius ad l. Ex hoc iure. 1. part. cap. 1. num. 6. quo sensu etiam Epistola Augusti accipienda est; nec illud postremum, quod versetur Medicina circa sordida, aliquid illi detrahit, quia summa virtus ipsius est, ex ipsis fastidiosis, & abiectis excrementis, in veram morborum, & medicamentorum cogni-
 303. tionem

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

tionem de venire, ad communem omnium salutem, vt in simili ait *textus, in leg. 1. D. de Varijs, & extraord. cognit, ita vt Bald. in l. 1. col. 2. C. Mandati* dicat, magis esse fauēdum medicis, quā aduocatis, quia illi, saluti humanæ intendunt, hi vero tantum rebus.

303. Quæ nostra resolutio à fortiori procedet in archiatri, vulgo *Fisico Mor*, hic enim ratione officij gaudet omnibus prerogatiuis, quibus gaudent Doctores, & cæteri nobiles, *ita probat d. leg. Medicos, ibi maxime archiatros*, qui proprie illi dicuntur, qui alijs medicis præfunt, vt habet communis sententia, *notat Lexicon Iuris, verbo, archiatros. Tiraque*l. *contra Chassaneum, cap. 31. n. 18. Alciat. in Rubrica C. comit. & archiat. lib. 12. vbi etiā Gaspar Toletan.* quicquid alia tendat via *Guido Pācirola lib. 2. var. cap. 245.* dicendo, archiatros esse certos Medicos numeratos in ciuitate, & ita omnia priuilegia alijs priuilegiatis cōcessa, his competere debent, ex natura æquiparatorum, de qua *glossa vltima, in l. Si quis seruo C. de Furtis, recepta communiter per Iasonem, in Authentica quas actiones C. de sacros. Ecclisy num. 19. Gamma de Sacramentis præstandis quæst. 1. num. 7.* plures *infra 2. part. nu. 55.* maxime, quia hic archiatros æquiparatur protomedicis Regij, & sacri palatij, qui nobilissimū sunt, & habent dignitatē honorificam, & proprie Archiatri vocantur, vt optime scribit *Bartol.*

per textum ibi, in l. vnica C. de Comitib. & archiatri sacri palatij lib. 12. vbi textus illos æquiparat comitibus, & illustribus, facit l. vltim. C. de Profess. & medicis lib. 10. leg. Archiatros C. metatis lib. 12. notat Alciat in d. Rubrica Cod. de Comit. & archiatri, Cuiac. in d. l. Medicos, à principio, vbi citat textum in l. 2. C. quibus non obijcitur longi temporis præscriptio, Tiraque. d. cap. 31. num. 18. & cap. 30. n. final. Decius in cap. Clerici de Iudicijs notabili 6. Bonus de Curtili 3. part. de nobilit. num. 155. Anton. Fab. in lib. 9. Cod. tit. 28. diffinitione 11. Orianus in l. 1. D. de officio eius num. 27. Aduertendum tamen est, quod hi archiatri, vt comitiuam dignitatem cōsequantur, oportet, vt ipsa sibi specialiter per Principem cōcedatur, quia his, modo primi ordinis, modo secūdi comitiua conceditur, *iuxta d. l. vlt. C. de Professorib. lib. 10. notauit Cuiac. ad d. Rubricā C. de Comitib. & archiatri lib. 12.* ergo cum præses Medicorū vulgo *Fisico Mor*, his archiatri, & militantibus in sacro palatio æquiparetur, etiam nobilitatem consequitur ratione dignitatis, qua fruitur, & non solū ad intentū *Ordinationis prædictæ*, sed ad alios plures effectus.

304. Quid dicendum de Medicis, qui Militum curationi intendunt, siue mari, siue terra, in publicis expeditionibus, & hos non potiri aliqua nobilitate, nisi durante exercitio in bellica expeditione videtur probari, *ex leg. 1. Cod. de Profess. & Medicis*

305.

307.

306.

306.

Medicis lib. 10. vbi notat *Bart.* medicos solum, dum sunt in exercitu, habere imunitatem à numeribus personalibus, & non ultra, vt insinuat *d. l. 1.* ergo illa cessante, cessat priuilegium, & nobilitas, de quibus *Cotoreus de iure militar. capit. 28.* sed resoluendum est, hos medicos, durante exercitio militari, gaudere priuilegijs militibus concessis, argumēto regulæ *Accessorium de regulis iuris lib. 6.* Cessante autem exercitio: si ex priuilegio sibi concedatur, quod ex priuilegij tenore constabit. *c. Porro de priuileg. Surd. cons. 1. nu. 31.* Cessante autem priuilegio, gaudebit solummodo illa media nobilitate, quam supra in medicis considerauimus. Nec obstat, *d. leg. 1. Cod. de Profess. & medicis lib. 10.* quia textus probat, medicis degētibus in exercitu militum competere immunitatem militibus concessam à vacatione munerum, finito autem exercitio, illam non habent, nisi alia via sibi competat, scilicet quia sunt de illis, qui per leges in ciuitate eximuntur, *d. leg. Medicos, leg. Parabolani. Cod. Episcop. & clericis, l. 1. D. de decretis ab ordine faciendis. ita est demēte gloss. verbo, numero, in dicta leg. 1.*

De alio vero genere medicorū, qui chyrurgi dicuntur, omnes agnoscunt de iure Communi esse mechanicos, quia vt supra, agendo de medicis, diximus, omnis ars, quæ manu exercetur, vilis, & illiberalis dicitur, & quod sint ignobi-

les, probat *l. vltim. D. de iure immunitatis*, & ab omnibus esse receptum testatur *Tiraquel. de Nobilit. cap. 13. num. 523.* licet pro contraria sententiā citetur à *Barbos. in additionib. ad Ordin. lib. 4. titul. 92. num. 1.* sed incaute fuit citatus, cum in loco ab eo citato, de chyrurgis non agatur. *d. num. 523.* scribat, chyrurgos ab omnibus scribentibus pro mechanicis reputari, quod antea testatur *Lucas de Pegna in l. vltim. Cod. excusat. artificum nu. 1. lib. 10.* quod confirmat *ex l. 1. C. eodem titul.* vbi viles artes, & mechanicæ recēsentur, secundum *Alciat. regula prima presumpt. 48. num. 1.* & tamen inter illas recēsetur medicina, id est illa, quæ manibus exercetur, de qua agimus, & proprie chyrurgia dicitur, vt interpretatur *Cuiac. ibi*, & sequitur *Gottofred. litera. K.* quauis *Accurs. ibi* alia tendat viā, intelligendo de mulomedicis, sed vtrunque significare firmiter tenet *Cuiac. & cum eo transit Gottofred. modo citatus, Chassan. in catalog. part. 11. consider. 3.* Contrarium tamen, quod sint nobiles agnouit *Cabedo 2. part. Aresto 36.* vbi testatur, quod si chyrurgus obtineat conditionem distinctam à plebeis, cum habeat equum, soleatque equitare, non persoluet octauum foralis, quod iubet, vt pedites octauum persoluant: ex eo, quia licet non probet nobilitatem, tamen ex consuetudine equitandi, probat statum distinctum à plebeis, & peditibus.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Quæ resolutio ad Ordinationem nostram amplianda videbatur, videlicet, quod chyrurgus, & si ex peritia chyrurgiæ non acquirat nobilitatem, attamen, si soleat equitare, nec pedester itineretur, imo ad instar nobilium se gerat, obtinebit medium statum distinctum à plebeis, & peditibus, quo dato, erunt eius filij naturales eidem insuccessibiles. Sed adhuc resoluendum puto, parentibus mechanicam artē exercentibus esse successibiles, licet honestē viuant, & nobiliter: filiosque excludere non possunt, *iuxta textum in dict. Ordin. titul. 92. §. 1. in principio*, quæ opinio satis aridet, quia, vt supra resoluimus, ars chyrurgiæ mechanica est.

310. Limitabitur tamen prædicta resolutio in præfide chyrurgorum, vulgo, Su. g'ão Mor, hic enim primariam obtinet nobilitatem, & si Doctor nō existat, sed solum ratione priuilegiorū, & prærogatiuarū, quæ officio prædicto, eiusq; dignitati, per diplomata regia, sunt concessa, de quo dubitandum non est potiri omnibus priuilegijs Doctoribus in iure concessis, de quibus sup. a: sicut de archiatro medicorum dictum remanet, cui omnia ibi dicta, cum tota proprietate, aplicanda sunt.

311. Restat solum dicere de pharmacopolis, qui in iure pimentarij dicuntur, l. 3. §. 1. D. Ad leg. Cornelianam de Sicarijs, circa quos Phabus

tom. 1. Aresto 65. scribit, multoties fuisse iudicatum, quòd officium illorum erat liberale, & nobile, illudque exercentes obtineret statum, & conditionem distinctam à plebeis, propter quæ fuerunt, per sententiam absoluti à solutione Octauitum ex eo, quod officiū de se sit nobile, tū etiā quia illud exercentes, se tanquam nobiles gerebant in omnibus actibus, quod optimè iudicatū contendimus ex secundo fundamento, quia verba foralis formantur, dos peaos, & verba supradictæ Ordinationis lib. 4. titul. 92. ibi, filios de peaos, id est, filij peditum, constat autem, quòd omnis ille, qui se gerit pro nobili, famulis se inseruendo, itinera semper equester peragendo, non potest dici pedes, ac proinde, cum non conueniant verba dispositionis, nec etiam dispositio competere potest. leg. 3. §. Hæc verba, D. de Negot. gestis. cum vulg. d. leg. 4. §. Toties D. damn. infecto. Valasc. consult. 54. numer. 3. in fine. Caldas de potestate eligendi cap. 4. num. 2. Pereg. artic. 26. num. 1. sed non ex primo, scilicet ratione officij, quod licet sit vtile, & maximè necessarium Reipublicæ, ad humanæ vitæ conseruationem, vt per Antonium Florentinum 3. part. Summa titul. 8. cap. 4. §. 6. Tamen de se inter mechanicas artes connumeratur, vt per Chassaneum. d. part. 11. consid. 48. Garcia de Nobilitate glossa 48. §. 4. numer. 12. in fine, & ita aliquando